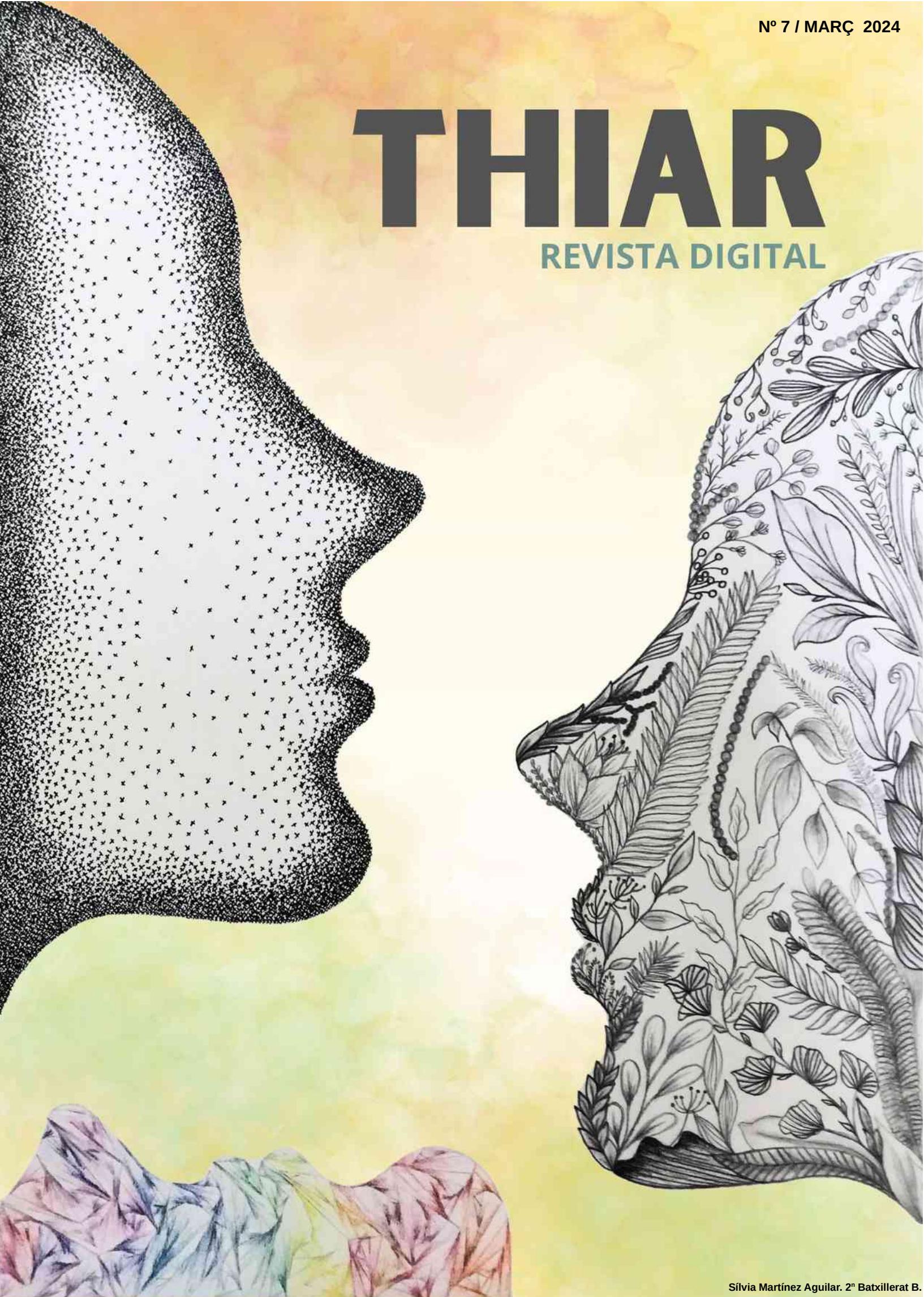

THIAR

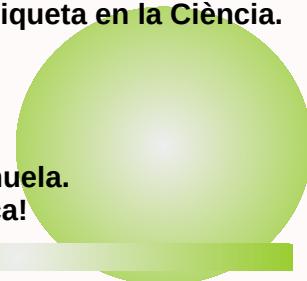
REVISTA DIGITAL

01 Oferta Formativa IES Thiar

ACTUALITAT

- Santo Tomás de Aquino 23-24.
11 de febrer: Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència.
Taula periòdica de dones científiques – 11F.
8 M: Dia Internacional de la Dona.
Gran fiesta en honor de π .
Visita preparatoria Erasmus+ FP.
Visita al museo interactivo de la ciencia de Orihuela.
¡Un alumno participa en la olimpiada de Química!

02

EDUCACIÓ

- Les Vacunes.
Som Imprescindibles.
Visita a la UMU, UPCT y Museo de la ciencia de Orihuela.
26 de Gener: Dia Mundial de l'Educació Ambiental.
Gamificación en matemáticas

16

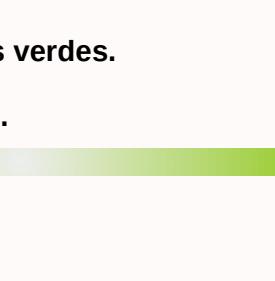
OPINIÓ

- 24 Vida saludable.
¿La estevia cura la diabetes?

CIÈNCIA

- 26 Rellotge de sol.
El Silici i la seua importància en les tecnologies verdes.
Quarks.
Bicarbonato y limón como blanqueo de dientes.

TECNOLOGIA

- 31 Article about Alan Turing.
De residu a recurs.
Dia π : El Reto.
Targetes Nadalenques.

CANAL LITERARI

- 35 Premi Sambori 2024: 26 Edició Concurs de literatura en valencià.
Plan Lector.
La bella y el inválido.
Soneto XXIII.

ART

- 50 Maqueta Romana d'una Villa.

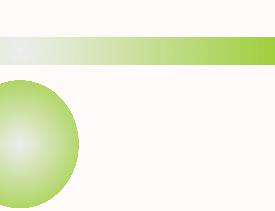
CULTURA

- 51 FILMS: La sociedad de la nieve.
Felinos con enanismo.
Falles de València.
Conoce tu comarca, la Vega Baja del Segura.

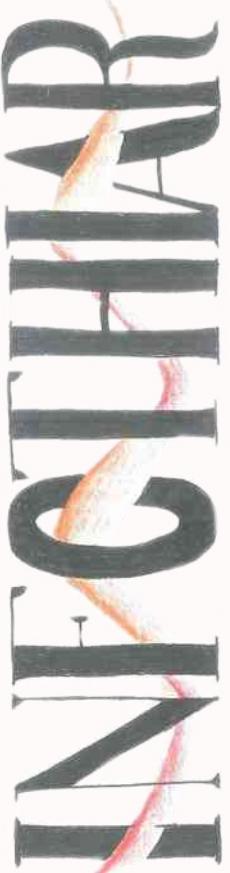
CANAL FP

- 61 Inteligencia Artificial.
Sea of Stars.
ESPORTS.

OCI

- 64 Torneig de Smilo Mitos.
Viaje a Sierra Nevada.

Revista Digital de divulgació Educativa en Valencià

DIRECCIÓ
María José Sánchez Hidalgo

REDACCIÓ
Alumnat i professorat IES Thiar

EDICIÓ
Fran Pérez Navarro
Sergio Almagro García
Enrique Pérez Avilés
Jose Enrique Meseguer
Pablo Más Cayuelas

IMPRESIÓ
Horaprint

Aquesta obra es publica sota una llicència de Creative Commons Atribució-CompartirIgual 4.0 Internacional (CC BY-SA 4.0)

La revista IES Thiar està realitzada amb LibreOffice Impress 7.1.7.2

EXEMPLAR GRATUIT
PROHIBIDA LA SEUA VENDA

I.E.S. THIAR

ESO

(Educació Secundària Obligatòria)

Batxillerat

"Humanitats i Ciències Socials"

"Ciències de la Naturalesa i de la Salut"

"General"

Formació Professional Básica

"Informàtica d'Oficina"

"Agro-Jardineria i Composicions Florals"

Cicle Formatiu Grau Mitjà

"Sistemes Microinformàtiques i Xarxes"

Cicle Formatiu Grau Superior

"Desenvolupament d'Aplicacions Multiplataforma"

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Educació,
Investigació, Cultura i Esport

UNIÓ EUROPEA
UNIÓN EUROPEA

Fons Social Europeu
Fondo Social Europeo

L'FSE invertix en el teu futur
El FSE invierte en tu futuro

Santo Tomás de Aquino 23-24 del IES Thiar

La mañana del 24 de enero de 2024 fue una experiencia encantadora y divertida. Nos sumergimos en una jornada animada en el Instituto (IES), conmemorando con entusiasmo a nuestro patrón. Las actividades se desplegaron, ofreciendo un abanico diverso de eventos y manifestaciones que reflejaban nuestro aprecio por esta ocasión especial.

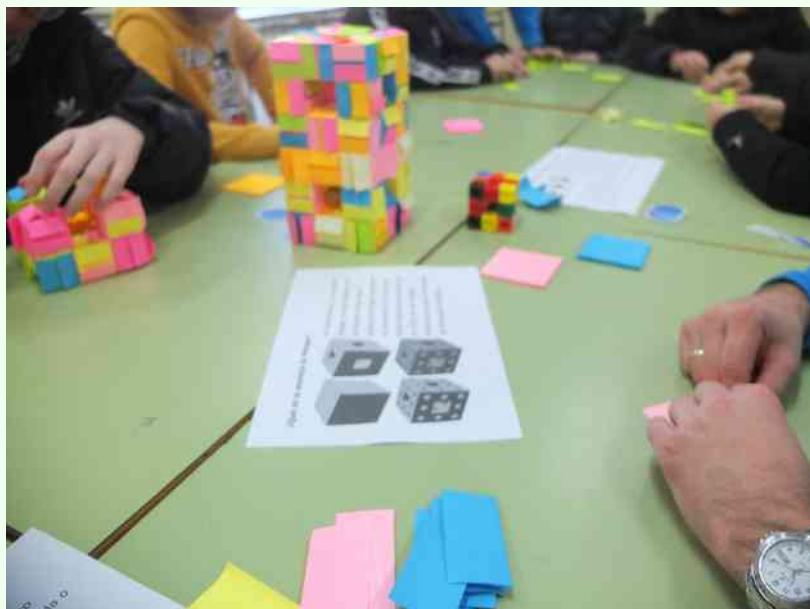

Pudimos jugar a juegos de mesa educativos para practicar lengua castellana o aprender historia.

Hacer experimentos con electricidad estática, hacer "pasta de dientes para elefantes" o fabricar pastillas de encendido en el laboratorio.

Construimos torres geométricas con post-it.

Imaginemos una banda de Música de instituto llamada "La banda del Thiar". Esta banda se forma en el Instituto, con un grupo de estudiantes y profesores apasionados por la música que unen fuerzas y comparten su amor por el arte sonoro.

La banda está compuesta una variedad de instrumentos, desde guitarras eléctricas y baterías hasta teclados y saxofones.

Se celebró un torneo de Colpbol que es un deporte que combina elementos del baloncesto y el voleibol, originario de España. En el torneo, participaron alumnos de 6º de Primaria y 1º de ESO. Es un deporte rápido y emocionante que requiere habilidad, coordinación y estrategia.

A mitad de mañana, el AMPA ofreció a todos los alumnos del IES y colegios que nos visitaron, un chocolate caliente con magdalenas valencianas. Gracias a esta colaboración, se ha podido recuperar esta tradición, que esperamos mantener en los próximos años.

Más música de percusión, con el ritmo de los vasos y las manos.

Chapas de la Paz

Probamos los juegos clásicos realizados por el alumnado de segundo Segundo Curso del Ciclo formativo de Desarrollo de Aplicaciones Multiplataforma.

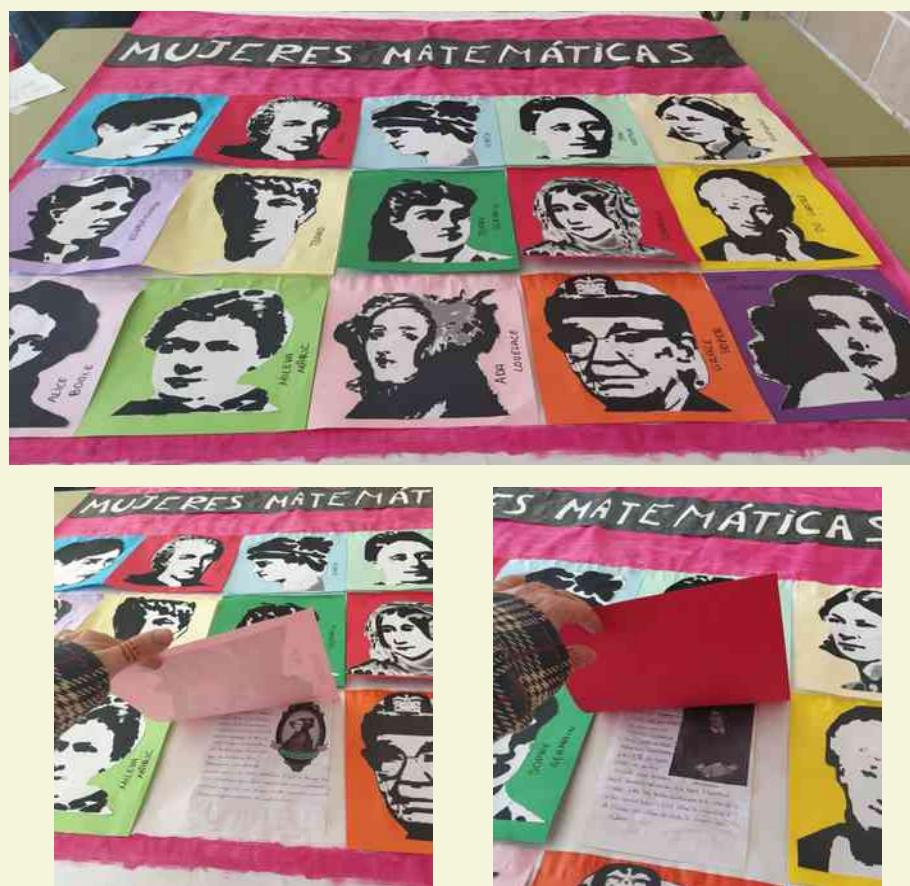
Talleres de Henna, Campeonato de Ajedrez, Pasapáginas, ... y muchas más actividades que se realizaron esa mañana.

11 de febrer: Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència

El Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència se celebra l'11 de febrer. Va ser proclamat en 2015 per l'Assemblea General de les Nacions Unides amb la finalitat d'aconseguir l'accés i la participació plena i equitativa en la ciència per a les dones i les xiquetes, a més per a aconseguir la igualtat de gènere.

Nosaltres hem elaborat un mural per a rendir un xicotet homenatge a diverses dones matemàtiques que són desconeegudes però els treballs de les quals han sigut molt importants per a la humanitat.

Molt poca gent sap, per exemple, que la "mare" de la programació informàtica és una dona, Ada Lovelace, o que la xarxa wi-fi, que tan present està en les nostres vides, també va ser inventada per una altra dona, Hedy Lamarr.

Altres dones que també apareixen en el nostre mural són: Grace Hopper, Maryam Mirzajani, Maria Gaetana Agnesi, Hipatia, Emmy Noether, Florence Nightingale, Sofia Kovalevskaya, Téano, Marie-Sofie Germain, Mary Sommerville, Émile de Chatelet, Alicia Boole o Mileva Maric.

1º LINCE

TAULA PERIÒDICA DE DONES CIENTÍFIQUES - 11F

Ab amb motiu de la celebració del “Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència” l'alumnat dels cursos de *3ºESO, 1r i 2n Batxillerat han realitzat en col·laboració amb el Departament de Física i Química de l'IES *Thiar una taula periòdica contant la història de més de 118 dones dedicades a la ciència.

Esta activitat té com a objectiu donar a conéixer grans referents científiques al llarg de la història, des d'investigadores, divulgadores, premis Nobel, professors fins a “*influencers” i antigues alumnes del centre.

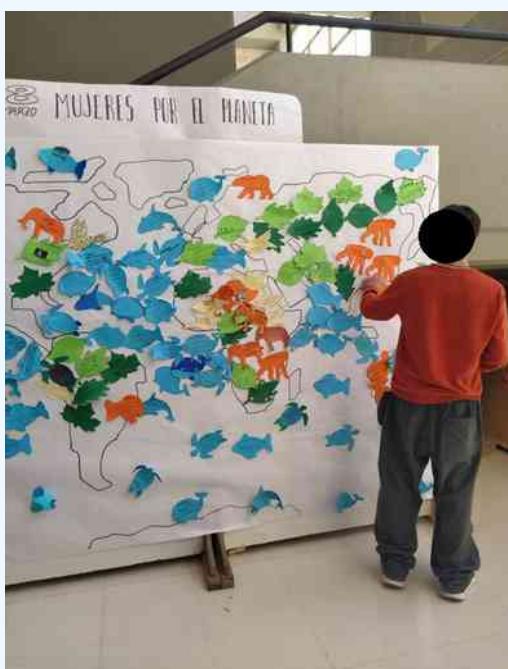

8 M: Dia Internacional de la Dona

Per commemorar el 8 de març, el nostre centre ha dut a terme diferents activitats. A continuació us comptem tot el que hem fet:

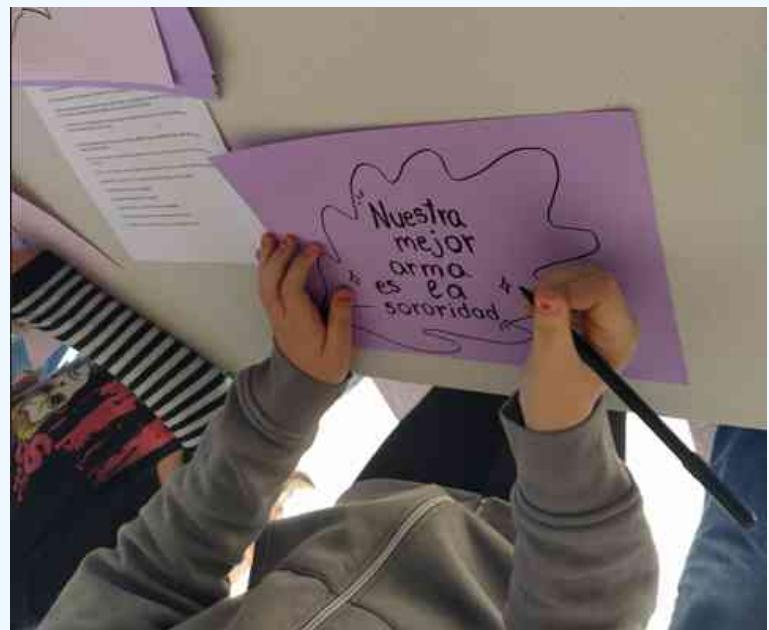
- **Mural gegant: Mujeres por el planeta**

Diversos grups de l'ESO i Batxillerat van elaborar un mural gegant del mapamundi amb siluetes de colors d'animals i plantes. Estes siluetes estaven decorades amb els noms, frases i informació de 8 dones de totes les edats i de tots els racons del planeta que han treballat i treballen pel medi ambient: Yayo Herrero, Greta Thunberg, Wangari Maathai, Berta Cáceres, Nemonte Nenquimo, Fatemah Alzelzela, Vandana Shiva, Xiaoyuan Ren.

- **Mosaic de fulles morades:**

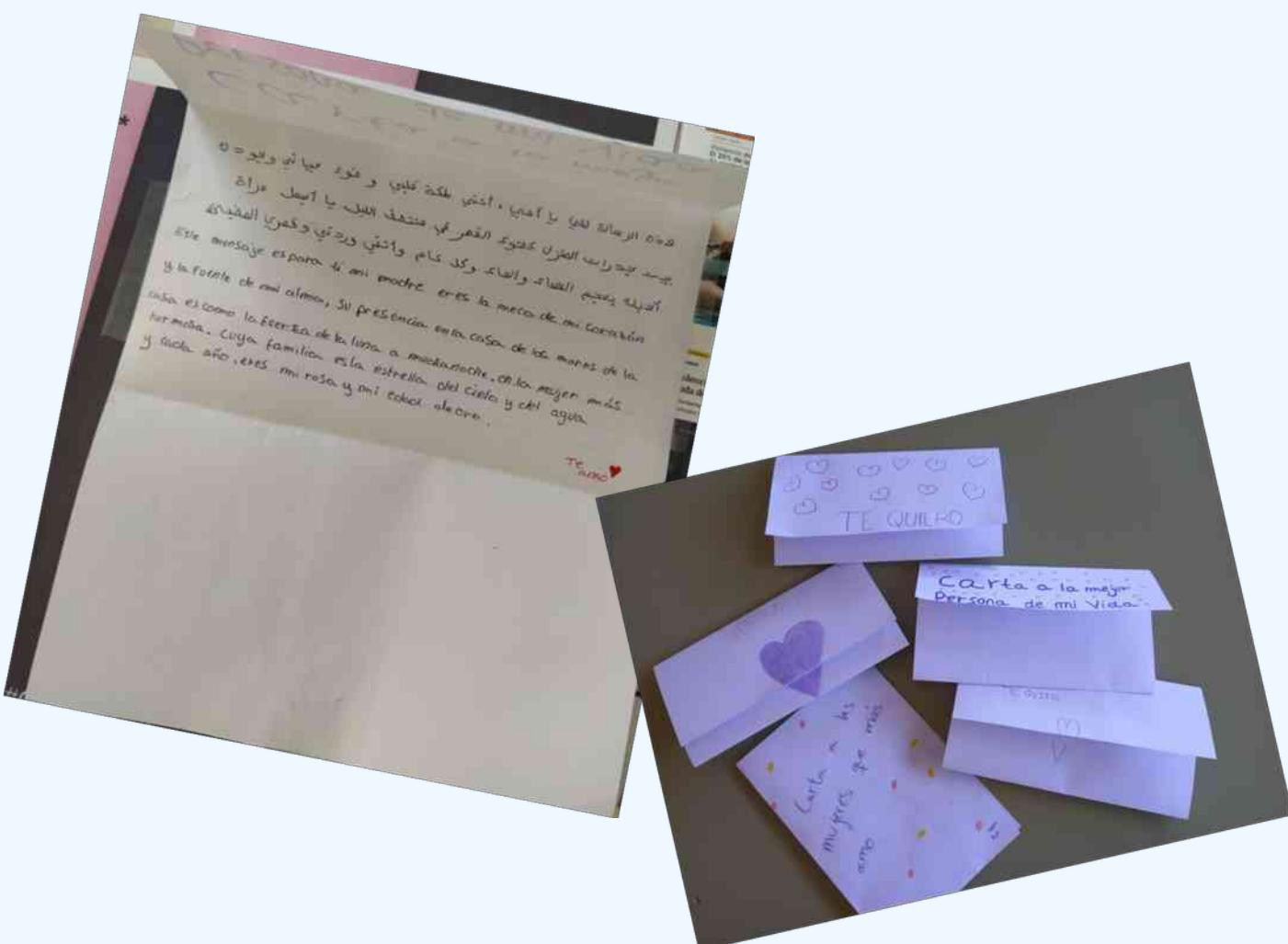
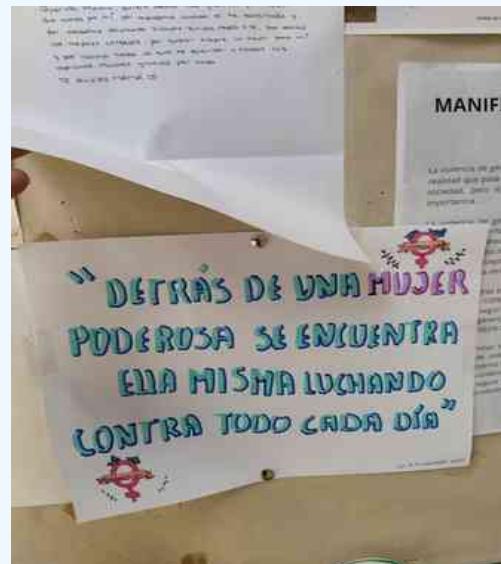
Durant el primer pati del 8 de març, nombrós alumnat i professorat van decorar fulles d'arbre de color morat amb frases sobre el 8 M. A més es van repartir adhesius morats per a totes les persones que van participar.

- Activitats de classe pel 8 de març:

La professora de Llengua Castellana, Cristina Padilla, amb els seus cursos de 3r ESO C i 3r ESO A + PDC va realitzar una activitat que consistia a buscar informació en Internet sobre algunes de les principals dones que han dut a terme alguna acció reivindicativa i transcendental al llarg de la història en defensa dels drets de la dona o també alguna frase representativa que recordara la importància de la lluita feminista en la nostra societat.

A més, amb el seu curs de 3r ESO G va dur a terme una activitat en la qual havien d'escriure una carta a les dones més importants de les seues vides a mode de reconeixement. Alguns/as es van referir a les seues mares, a les seues germanes, a la seua psicòloga, etc. Algunes d'elles les vam llegir en veu alta i van ser realment emocionants, però l'objectiu era fer-les arribar a les seues destinatàries.

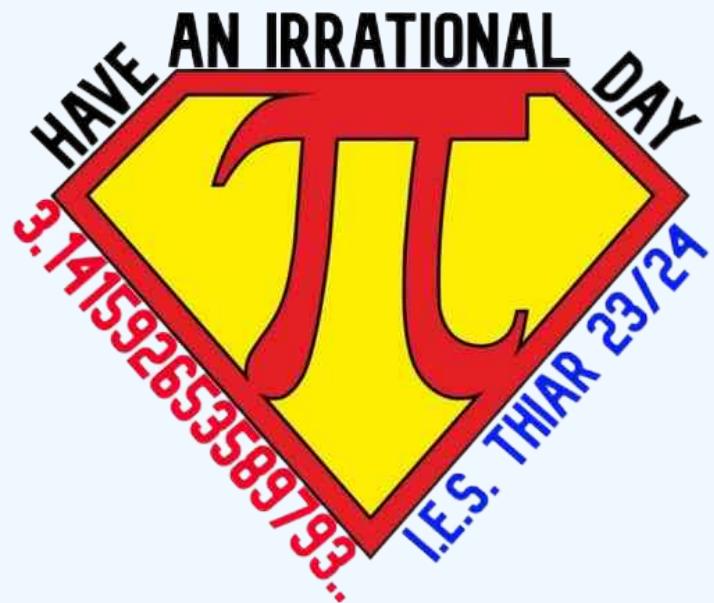

**GRAN FIESTA EN HONOR DE π
EN EL DÍA MUNDIAL DE LAS MATEMÁTICAS**

Ha sido nuestra primera edición, con una magnifica participación de 273 alumnos.

El departamento de Matemáticas, tiene el placer de invitarte a la actividad “Super Pi” que se celebró en el patio de nuestro centro, durante el segundo recreo del jueves 14 de marzo, para celebrar tan insigne efeméride.

Se construyó una Espiral con las cifras del número π . A más cifras del número pi, “mayor alegría” para nuestro alumnado participante.

Todos los profesores de matemáticas preparando con entusiasmo la actividad.

En la imagen dibujando la espiral sobre la que se han situado los alumnos.

Esperamos seguir el próximo curso ampliando el número de participantes.

VISITA PREPARATORIA ERASMUS+ FP

En el IES Thiar este curso 23-24 hemos comenzado a participar programas europeos en la Formación profesional. El inicio de esta experiencia europea, ha comenzado colaborando con el IES Avelar Brotero de Coimbra en Portugal. Este centro tiene amplia experiencia en proyectos europeos sobre formación profesional en las once especialidades que imparte, incluida la informática.

En este sentido, nuestro centro acoge a profesores de este centro educativo y las empresas de Pilar de la Horadada, acogerán alumnos en prácticas durante el mes de abril de 2024.

Para preparar la estancia de los estudiantes portugueses de informática y administrativo, el pasado 13 de febrero, nos visitaron Jorge, Conceicao y Susana, profesores del Avelar Brotero. Tuvimos una recepción en el Exmo. Ayuntamiento de Pilar de la Horadada por parte de la corporación municipal, donde nos mostraron el edificio del Ayuntamiento y el museo Municipal.

En los días posteriores, hemos podido coordinar el alojamiento de los alumnos así como los detalles técnicos para que los alumnos puedan tener una experiencia práctica en un entorno internacional.

Durante la última semana de abril, nos volverán a visitar tres profesores del centro portugués para hacer “trabajo en la sombra” en el IES Thiar con el objetivo de conocer el sistema educativo español y en particular la formación profesional.

Excursión

MUSEO INTERACTIVO
DE LA CIENCIA EN
ORIHUELA

29 DE ABRIL

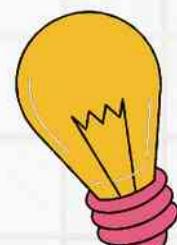
SALIDA 9:00 VUELTA 15:00

TALLER
ALAN TURING

"CONSTRUYE
TU MAQUINA
ENIGMA"

1BACH CCNN, CCSS Y
GENERAL

PRECIO APROX. 12€
PLAZAS LIMITADAS

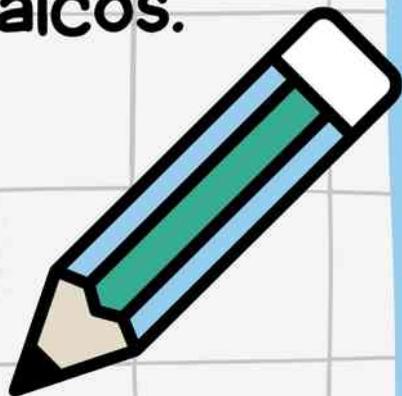
$\Sigma F = M \cdot a$

DPTO MATEMATICAS IES THIAR

EXCURSIÓN

Visita y taller de mosaicos.

MUSEO DE CIENCIA DE
ORIHUELA

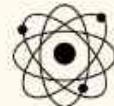
**"Crea tus propios mosaicos con tus
diseños favoritos"**

PRECIO APROXIMADO: 12 €
30 DE ABRIL DE 9:00-15:00

ALUMNOS 1º Y 2º ESO

¡UN ALUMNO PARTICIPA EN LA OLIMPIADA DE QUÍMICA!

HABLAMOS CON ADRIÁN SÁEZ TENDERERO -2ºBAT A

1. ¿Cómo y por qué decidiste apuntarte a una olimpiada de química?

Yo ya había descubierto la olimpiada de química en el paso de la ESO a bachillerato por redes sociales y me gustó mucho la idea. Además el año pasado cursando 1º BAT mi profesora de física y química me incentivó a apuntarme para probar, y sin duda alguna sabía que este año también me iba a presentar. Me encanta la ciencia y ponerme retos, y la olimpiada de química lo tenía todo, es una magnífica oportunidad para poner a prueba todo tu conocimiento y enfrentarte a nuevos desafíos fuera del instituto.

2. ¿Podrías relatarnos cómo fue la experiencia?

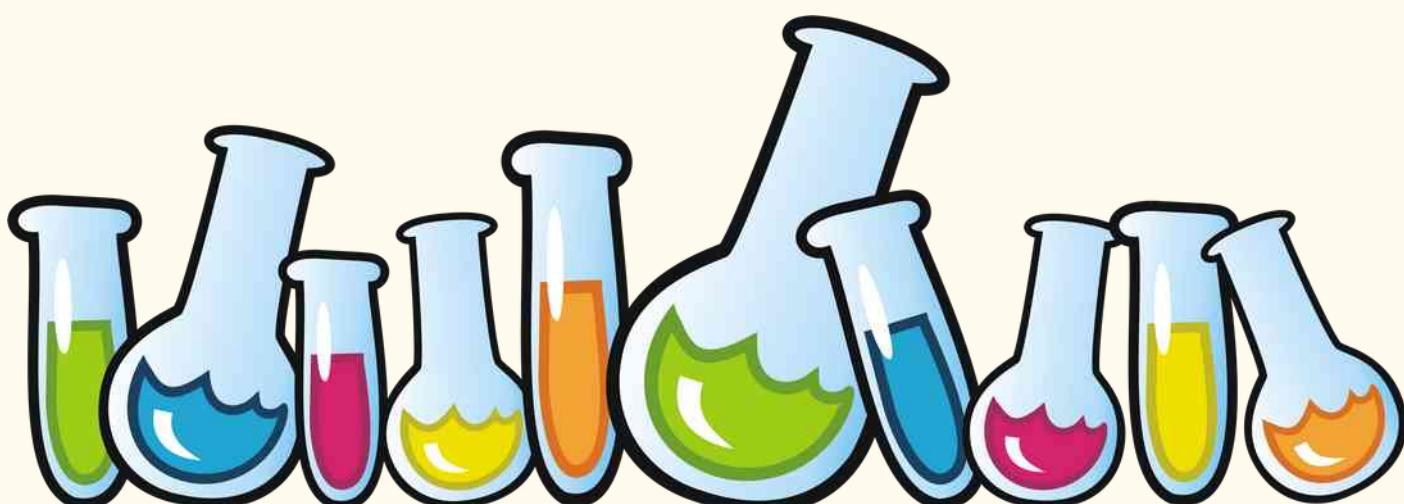
La experiencia fue increíble, el aula de la Universidad Miguel Hernández estaba casi llena y éramos unas 40 personas de diferentes institutos. Cuando empezó el examen miré para atrás y pude observar que los alumnos se estaban mirando entre ellos y riéndose al mismo tiempo, puesto que es un examen un poco difícil de hacer y de entender (algunos terminaron el examen muy rápido y no creo que lo respondieran todo). Sin embargo, al terminar el examen me produjo una gran satisfacción por mi esfuerzo y dedicación.

3. ¿Recomendarías esta experiencia al resto de alumnos?

Es una experiencia que se la recomendaría a todo el mundo, ya que no siempre puedes demostrar tu nivel y tener la oportunidad de poner a prueba tus conocimientos en niveles superiores, además de conocer gente de otros centros educativos. Pero lo más importante es la disciplina y la satisfacción que se adquiere durante el camino aprendiendo cosas nuevas que no están al alcance de todos.

I.C.O.Q.C.V
Ilustre Colegio Oficial
de Químicos de la
Comunidad Valenciana

LES VACUNES

Una vacuna és una preparació destinada a generar immunitat adquirida contra una malaltia, mitjançant l'estimulació de la producció d'anticossos.

Normalment una vacuna conté un agent que s'assembla a un microorganisme causant de la patologia i sovint es fa a partir de formes afeblides o mortes del microbi, les seues toxines o una de les seues proteïnes de superfície.

Les vacunes no curen, sinó que ens prevenen enfront d'una possible malaltia.

Des de l'assignatura de Biologia hem elaborat un mural gegant del calendari de vacunació al llarg de tota la vida.

Per a això, hem utilitzat quadradets i tires de colors per a representar els diferents tipus de vacunes que es recomanen que s'administren i l'edat a la qual ha de fer-se.

Podeu trobar més informació de les vacunes i del calendari de vacunació en el següent enllaç:

Calendario de vacunación a lo largo de toda la vida

o mitjançant este codi QR:

1º LINCE

SOM IMPRESCINDIBLES

Durante el mes de febrero de 2024 se han desarrollado actividades del programa SOM IMPRESCINDIBLES.

Som Imprescindibles es un programa de acompañamiento en la búsqueda de sentido de la vida y de prevención de la conducta autolítica. Se basa en el autoconocimiento, la regulación emocional, la tolerancia al malestar y la búsqueda del sentido de la vida, partiendo de una necesidad urgente de trabajar el bienestar psicológico y emocional de las personas jóvenes. Queremos que se sientan personas empoderadas, que aprendan a gestionar sus emociones y autorregularse; que sean capaces de mejorar sus relaciones personales; y que tengan esperanza en el futuro.

Va dirigido al alumnado que está cursando 2º y 4º de ESO y persigue el objetivo de mejorar la salud mental del alumnado y dar apoyo a los centros educativos en la difícil tarea de prevenir y detectar situaciones de malestar emocional en las personas jóvenes.

Los talleres han tenido una duración de dos horas y se trabajó con el alumnado a través de dinámicas que persiguen generar un espacio de confianza, diálogo y escucha entre todos y todas.

El programa pretende detectar posibles casos de riesgo y por ello lo impartieron psicólogos sanitarios con amplia experiencia y formación. Para apoyar esta labor de detección el alumnado contestaron cuestionarios sanitarios en los talleres, que serán revisados por el equipo de profesionales clínicos.

<https://ceice.gva.es/es/web/inclusioeducativa/programa-som-imprescindibles>

VISITA UNIVERSIDADES: UNIVERSIDAD DE MURCIA (UMU)

Como importante labor de promoción y orientación, el departamento de orientación del IES Thiar, ha acompañado a los estudiantes a la Feria de Facultades de la Universidad de Murcia, que se celebró el pasado miércoles 31 de enero, en el aparcamiento del Centro Social Universitario en el complejo universitario de Espinardo en Murcia, y tuvo por objetivo dar a conocer toda la oferta de estudios de la que dispone el alumnado de la Universidad de Murcia.

Miles de estudiantes se reúnen cada año para conocer de primera mano aquellos estudios a los que podrán tener acceso durante la vida universitaria. Una vez realizado un paseo por el campus, acompañados por voluntarios universitarios, los alumnos pudieron recibir una charla motivadora sobre la decisión que han de tomar en los próximos meses.

UNIVERSIDAD POLITÉCNICA DE CARTAGENA (UPCT)

El pasado 15 de febrero, parte de nuestro alumnado de 2º de Bachillerato tuvo la maravillosa oportunidad de visitar la Universidad Politécnica de Cartagena (UPCT) y sus instalaciones, varios de sus protagonistas nos relatan la experiencia...

“Al llegar, nos recibieron cordialmente en la Casa del Estudiante, un edificio de tres plantas ubicado en el centro histórico de Cartagena, cerca de las diferentes facultades que componen la UPCT. Primeramente, nos enseñaron las instalaciones que había en cada una de las plantas como las salas de reuniones, zonas de estudio, zona de entretenimiento y, por último, el salón de actos, donde a través de un Kahoot muy entretenido se nos informó sobre la UPCT y se repartieron premios al alumnado.

La Casa del Estudiante es un lugar perfecto tanto para estudiar como para socializar mediante actividades de ocio con otros estudiantes del politécnico (juegos arcade, ping pong, máquinas expendedoras, sofás y pufs...”

Escuela Técnica Superior de Arquitectura e Ingeniería de la Edificación y Facultad de Empresa.

“Paseando por los soleados jardines de la Muralla llegamos al campus del CIM - antiguo Cuartel de Instrucción de Marinería - junto al puerto. Las impecables instalaciones con su recientemente habilitado pórtico acogen la Escuela Técnica Superior de Arquitectura y Edificación y la Facultad de Ciencias de la Empresa.

La jornada se organizó en tres bloques. Primero, el decano de la Facultad de Ciencias de la Empresa nos mostró las instalaciones y nos informó detalladamente de los estudios de grado de esa universidad, mientras disfrutábamos de la hermosa panorámica que se divisaba desde su biblioteca. Alumnos de la facultad se encontraban en ese momento estudiando, usando sus portátiles o descansando en cómodas zonas del interior. A continuación, tuvimos un descanso para el desayuno en la cafetería y terrazas del patio interior con bonitos naranjos. En ese momento, los ayudantes voluntarios de la UPCT hablaron distendidamente con nuestros alumnos y les informaron sobre aspectos y curiosidades más allá de lo académico. Por último, dos profesores de Escuela Técnica Superior de Arquitectura y Edificación nos presentaron su programa en el diáfano salón de actos y nos acompañaron a ver las aulas donde estaban dando clase y a los talleres.”

Mª José Martínez (tutora)

UNIVERSIDAD POLITÉCNICA DE CARTAGENA (UPCT)

Escuelas Técnicas Superiores de Ingeniería Naval y Oceánica e Ingeniería Industrial.

Escuelas Técnicas Superiores de Ingeniería de Caminos, Canales y Minas e Ingeniería Agronómica..

“Fue una experiencia nueva y nos gustó mucho. Nos llevaron al salón de actos y nos explicaron todo lo que estudias o das en la carrera de Ingeniería Civil, aunque no queremos estudiar eso, estuvo interesante. Luego, nos llevaron a un museo en el que hacen prácticas.

Por otro lado, fuimos a la Facultad de Ingeniería Agroalimentaria y de Sistemas Biológicos, en la cual estábamos interesados. Nos explicaron sobre qué iba esta carrera e intentaron resolver todas las dudas que teníamos. Nos llevaron a ver todos los laboratorios y lo que hacían en cada uno de ellos, en algunos experimentaban con plantas y, en otros, con bacterias.

Estuvo muy chulo y nos animaron a meternos en esa carrera, ya que no tiene mucha demanda, porque los estudiantes creen que es solo para trabajar en el campo, cuando realmente no es así”.

David Cano y Ainara Fuentes (alumnos de 2º Bach)

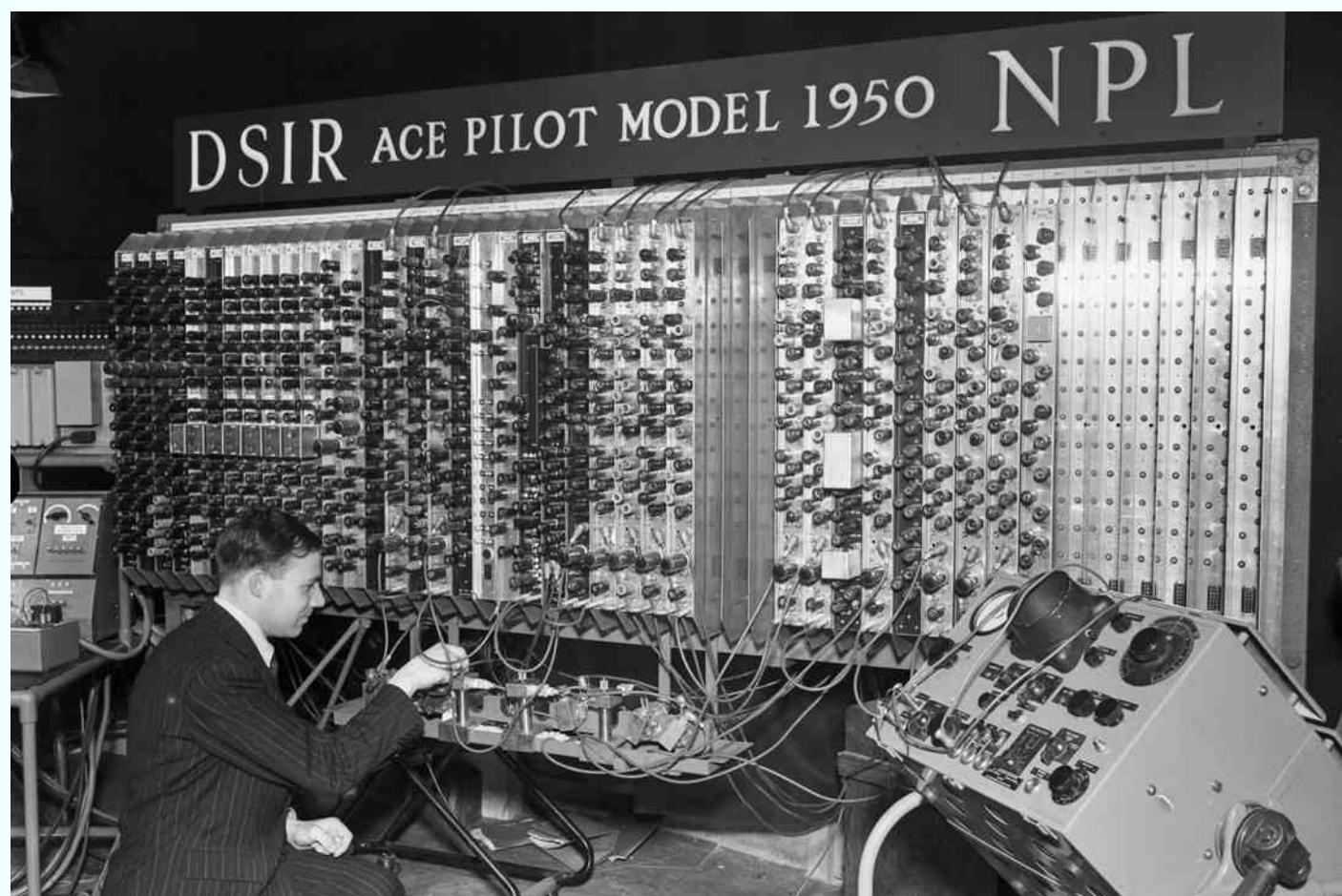
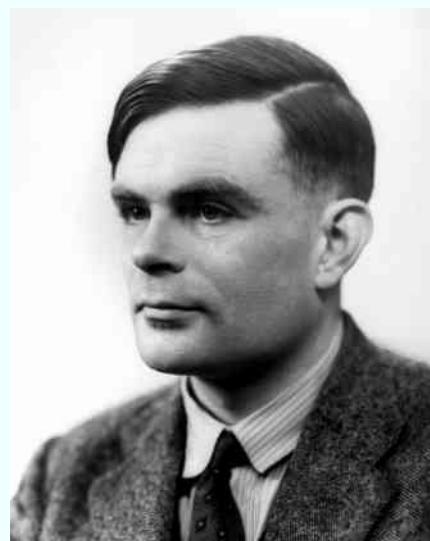
EXCURSIÓN 1º BACHILLERATO CCNN, CCSS y General

Museo interactivo de la Ciencia en Orihuela

TALLER : Alan Turing

“Construye tu propia máquina de mensajes secretos”

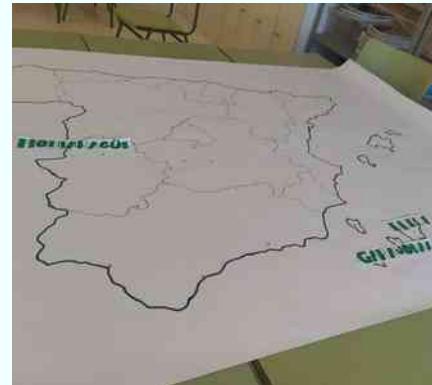
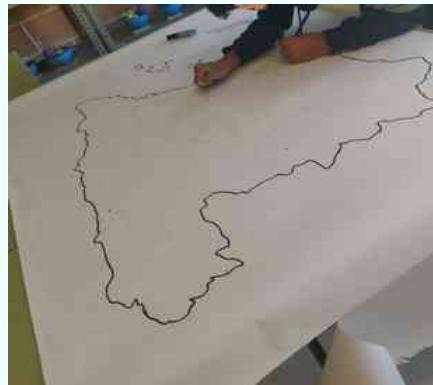
El hilo conductor de este taller es la importancia de la información y cómo comunicar dicha información para que sólo sea recibida por quien nos interese. Aprovechando el atractivo que supone aprender cómo enviar mensajes ocultos, las criptomonedas, la ciberseguridad y el ciberespionaje, podemos experimentar con creativas actividades relacionadas con la teoría de la codificación, la teoría de la información y la criptografía, tales como: historia de la esteganografía, nuevas tecnologías y esteganografía, información oculta en obras de arte, la genética (ADN: almacén de información), cifrado de César, máquina enigma, etc. Para el nivel de bachillerato la actividad terminaría con la construcción de una máquina enigma para el cifrado de mensajes.

26 de gener: Dia Mundial de l'Educació Ambiental

El 26 de Gener se celebra el Dia Mundial de l'Educació Ambiental que té el seu origen en 1975, any en què es va organitzar a Belgrad el Seminari Internacional d'Educació Ambiental i que va comptar amb la participació d'experts de més de 70 països. En este esdeveniment es van establir els principis de l'Educació Ambiental en el marc dels programes de les Nacions Unides.

Nosaltres, per a treballar este dia i conscienciar-nos un poc més de la importància de l'educació ambiental, des de l'assignatura de Geografia i Història, hem elaborat un mural dels Parcs Nacionals.

La Xarxa de Parcs Nacionals és un sistema integrat per a la protecció i gestió d'una selecció de les millors mostres del Patrimoni Natural Espanyol. A Espanya hi ha 16 Parcs Nacionals.

La finalitat dels parcs nacionals és assegurar la seu conservació, i possibilitar el seu ús públic i la millora del coneixement científic dels seus valors naturals i culturals, així com fomentar una consciència social conservacionista, l'intercanvi de coneixements i experiències en matèria de desenvolupament sostenible.

1º LINCE

Gamificación en matemáticas

PILARPOLY

En el grup de 1r de l'ESO B hem practicat les equacions de primer grau a través del "Pilarpoly", un Monopoly contextualitzat a Pilar de la Horadada. En el "Pilarpoly" les diferents propietats que l'alumnat pot adquirir són llocs emblemàtics de Pilar de la Horadada, per exemple, la gelateria Galà, la platja de les Higuericas o la torre de la Perforada. Per a adquirir estes propietats l'alumnat ha de resoldre equacions de primer grau o problemes. El grup ha gaudit d'este joc i ha practicat equacions d'una forma amena i diferent.

BATALLA DE MONOMIS

En la classe de Matemàtiques de 1r A hem celebrat una "batalla de monomis". L'alumnat es va asseure per parelles i va rebre una baralla d'expressions algebraiques. Cada parella va celebrar la seua "batalla de monomis".

La baralla contenia 16 cartes. En una de les cares de les cartes es podien llegir les expressions escrites en castellà i per l'altra cara, la seua traducció a l'àlgebra. Els estudiants havien de col·lecccionar el major nombre de cartes possible. Per a això, havien de triar per torns una carta i tractar d'escriure correctament la seua traducció a l'àlgebra.

Una vegada escrita, podien donar-li la volta a la carta per a veure si ho havien fet bé, i en este cas podien quedar-se amb la carta. Si ho havien fet malament, retornaven la carta a la pila i tenien la possibilitat de tornar a triar eixa carta una vegada hagueren sigut seleccionades la resta. Al llarg de la sessió es van formar diverses parelles, de manera que cada estudiant va jugar 3 partides.

L'alumnat va trobar esta dinàmica molt entretinguda i a més, va practicar la traducció a l'àlgebra de manera amena. En finalitzar les partides, es va comptabilitzar qui havia recol·lectat major quantitat de cartes i es va realitzar un lliurament de premis.

VIDA SALUDABLE

OPINIÓ

VIDA SALUDABLE

Todos sabemos que para llevar una vida saludable y estar sanos hay que llevar una serie de hábitos para conseguirlo, y estas son algunas de las técnicas.

01.PLATO DE HARVARD

El método del plato de Harvard es una herramienta muy visual que distribuye de forma equilibrada todos los alimentos. La división en tres partes de un plato único es su característica principal; 50% verduras, hortalizas y frutas; 25% proteínas y 25% hidratos de carbono.

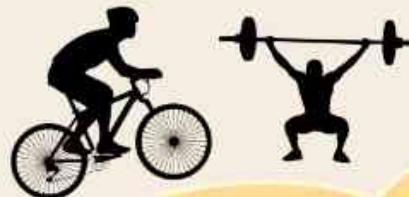

Para tener una buena alimentación tiene que ser variada, aumentar el consumo de frutas y verduras para fortalecer el sistema inmunológico, evitar las comidas rápida y ultra procesadas y evitar los ayunos prolongados, dado que, hay que realizar las comidas principales.

02.ACTIVIDAD FÍSICA

La actividad física es importante por varias razones:

1. Salud física: Ayuda a mantener un peso saludable, fortalece el corazón y los músculos, mejora la circulación sanguínea y reduce el riesgo de enfermedades crónicas como la diabetes tipo 2 y enfermedades cardiovasculares.
2. Salud mental: La actividad física libera endorfinas, que son neurotransmisores que mejoran el estado de ánimo y reducen el estrés, la ansiedad y la depresión.
3. Mejora la calidad de vida: La actividad física regular aumenta la energía y la resistencia, lo que permite realizar las actividades diarias con mayor facilidad y disfrutar de una vida más activa y plena.
4. Fortalece el sistema inmunológico: El ejercicio regular puede fortalecer el sistema inmunológico, ayudando a prevenir enfermedades e infecciones.

Las personas saludables suelen tener un horario regular de sueño, beben suficiente agua, siguen una dieta equilibrada, hacen ejercicio regularmente, manejan el estrés de manera efectiva, mantienen una buena higiene personal y tienen una mentalidad positiva. Si tienes todos estos hábitos lo has conseguido: tienes una vida saludable.

¿LA ESTEVIA CURA LA DIABETES?

¿QUÉ ES LA DIABETES?

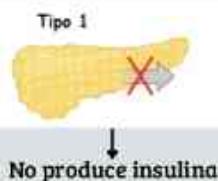

Niveles de glucosa en sangre muy altos

La insulina es una hormona que se produce en el páncreas y ayuda a que la glucosa de los alimentos ingresen en las células para usarse como energía.

TIPOS DE DIABETES

Tip 1
No produce insulina

Tip 2
No utiliza correctamente la insulina pero sí la produce.

¿QUÉ ES LA ESTEVIA?

Es un edulcorante natural sustituto del azúcar.

USOS

Personas diabéticas

Personas obesas

Digestivo

Desintoxicante

Antibacteriano

PROPIEDADES

Cardiotónica

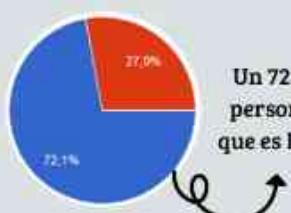

Diurética

Ayuda a la enfermedad de diabetes

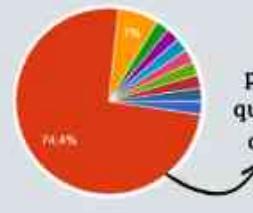
ENCUESTAS REALIZADAS

Un 72.1% de las personas saben que es la diabetes.

Un 88.4% de las personas sí saben lo que es la estevia.

Un 74.4% de las personas no creen que la estevia pueda curar la diabetes.

CONCLUSIONES

- 1. La estevia es un edulcorante proveniente de una planta, pero no del todo natural. Es solo objeto de "marketing".
- 2. La diabetes es una enfermedad metabólica crónica.
- 3. La estevia es un inmunomodulador, por tanto no aumentar la inmunidad, sino que la normaliza.

LA ESTEVIA NO CURA LA DIABETES, SOLO AYUDA A AQUELLAS PERSONAS QUE PADECEN LA ENFERMEDAD A TENER UN CONSUMO CONTROLADO DE AZÚCAR.

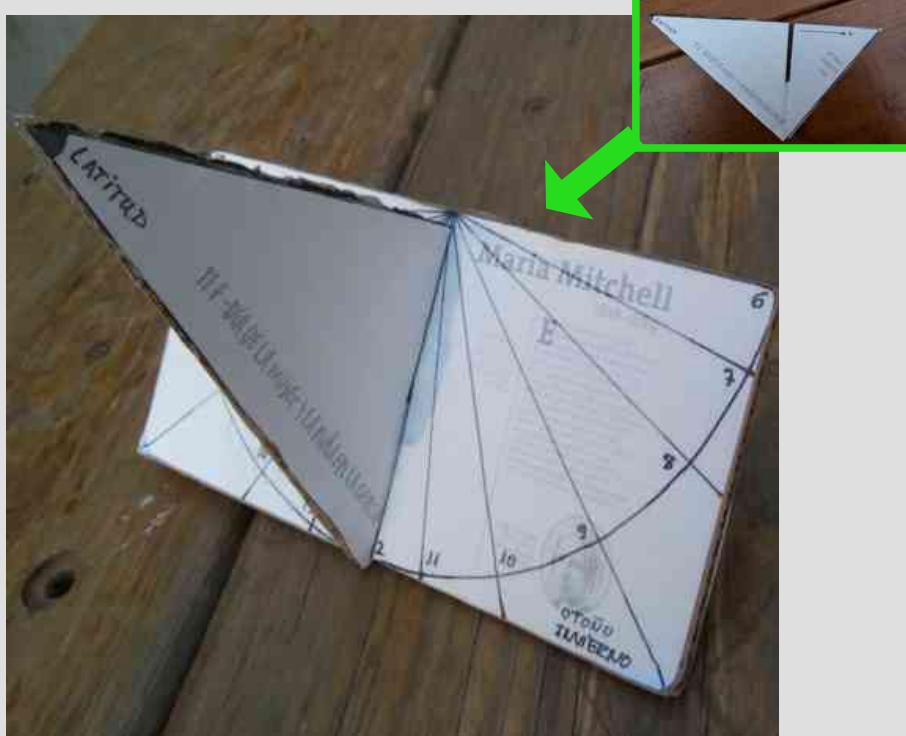

RELLOTGE DE SOL

Actualment, tenim els rellotges de polsera o els mòbils per a saber l' hora, però en l'antiguitat s' havien d' ajudar del sol per a determinar les hores. Per a l' activitat de febrer del Projecte CoCo, vam fer rellotges solars.

Un rellotge de sol és un instrument que indica l' hora mitjançant l' ombra que projecta un gnòmon sobre un quadrant que té marcades les línies horàries.

Per a construir el nostre rellotge hem usat una base de cartó i unes plantilles de paper. En les plantilles de paper venen representats dos quadrants horaris (per a la primavera/estiu i la tardor/hivern) i el gnòmon (que és un triangle un dels angles del qual coincideix amb la latitud de Pilar de la Horadada).

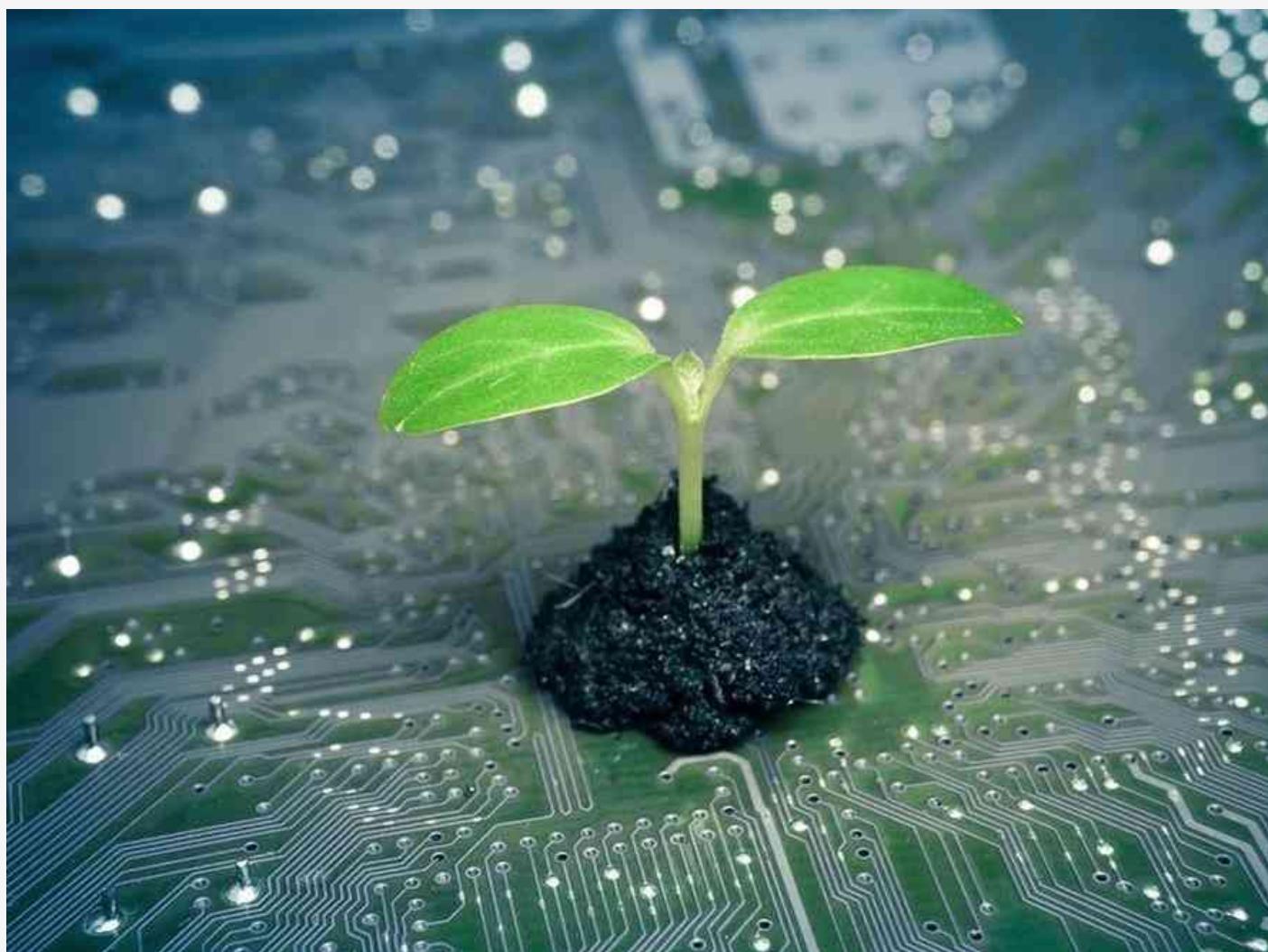

Els passos per a fabricar el nostre rellotge són: tallar els dos quadrants de paper i pegar-los sobre la base de cartó; tallar els dos triangles amb el gnòmon i pegar-los sobre la base de cartó; acoblar les dues parts. L'últim pas és orientar el nostre rellotge, cap al nord.

Per cert, l' hora solar no coincideix amb l' hora oficial del nostre rellotge. L' hora oficial ve determinada pels dirigents de cada país. Així, en el cas del nostre rellotge solar, l' hora del sol és una hora menys que l' hora oficial a l' hivern, i dos hores menys que l' hora oficial a l' estiu.

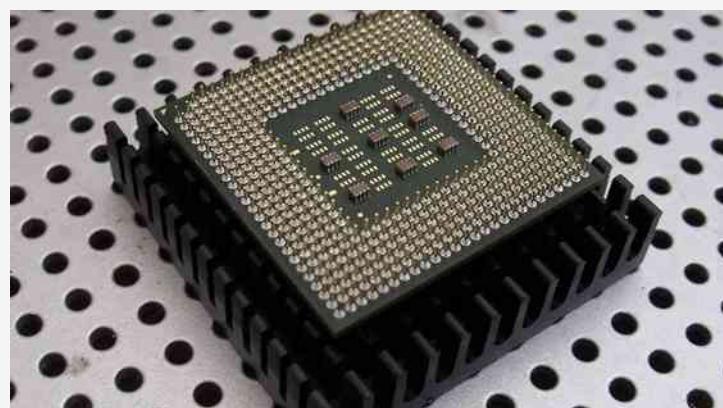
1º LINCE

El Silici i la seua importància en les tecnologies verdes.

Bé és sabut que “verd” quasi mai sol portar amb si una connotació negativa i si hi ha un punt comú per a quasi qualsevol a l’hora d’utilitzar eixa paraula és en el relacionat amb el medi ambient. En este context és on juguen la seu partida els elements de la famosa taula periòdica, amb els quals sent enginyosos, es poden aprofitar per a quasi tot i, especialment, hi ha un que emmarcarem especialment en este article: el silici.

Per què és tan important el silici? El silici té un ús molt important en diverses indústries. La seua versatilitat i propietats úniques ho fan un material fonamental en la fabricació d’artefactes tecnològics com a circuits integrats, diòdes o transistors que podríem usar en un taller de tecnologia. Però té un ús encara més remunerat si posem l’atenció en les tecnologies verdes.

El SILICI

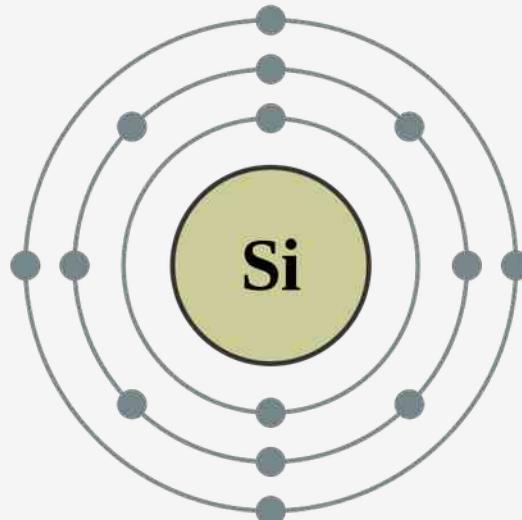
El silici juga un paper fonamental en este àmbit, destacant la seu contribució essencial en la fabricació de panells solars. Estos panells incorporen cèl·lules fotovoltaiques de silici, les quals exercixen un paper crucial en absorbir la llum solar i convertir-la eficientment en electricitat. El silici és un semiconductor, cosa que significa que té la capacitat de conduir l'electricitat de manera controlada, per la qual cosa quan la llum solar incidix sobre la cèl·lula, excita energèticament als electrons en el silici, generant un corrent elèctric. Esta aplicació fa que el silici siga un component essencial en la generació d'energia renovable.

A més del seu paper en panells solars, el silici també exercix una funció important en l'emmagatzematge d'energia renovable. S'utilitza en la fabricació de bateries d'iò de liti, que són fonamentals per a emmagatzemar l'electricitat generada a partir de fonts renovables com la solar i eòlica.

Una variant d'este element és el Carbur de Silici (Sic) verd, que s'utilitza en tecnologies verdes a causa de les seues propietats úniques. S'empra en la fabricació de dispositius semiconductors per a energia solar, ja que pot suportar altes temperatures i té una alta conductivitat tèrmica. També

s'utilitza en la producció de components elèctrics eficients i en sistemes de gestió d'energia, contribuint així a la sostenibilitat en diverses aplicacions tecnològiques verdes.

En resum, el silici exercix un paper crucial en les tecnologies verdes, destacant la seu importància en la fabricació de panells solars i bateries d'iò de liti. La seu propietat semiconductora, abundància i baix preu ho fan un element ideal a l'hora de crear tecnologies destinades preservar el medi ambient.

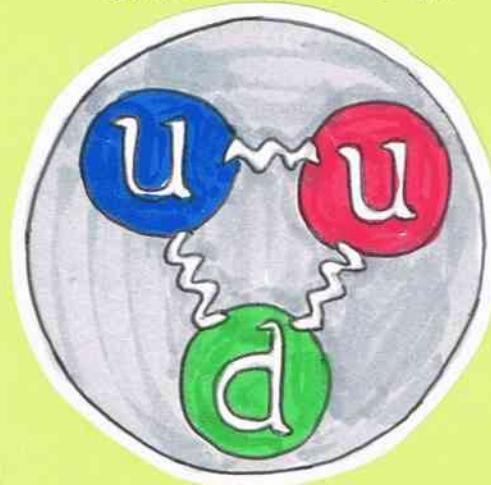
Aitor Villaescusa Díaz 4ºESO A

Quarks

¿QUÉ SON?

Los quarks también conocidos como quarks, son partículas elementales masivas que se unen por medio de la fuerza nuclear fuerte para formar la materia del núcleo atómico y hadrones. Así por ejemplo, los neutrones y los protones están compuestos por tres quarks cada uno.

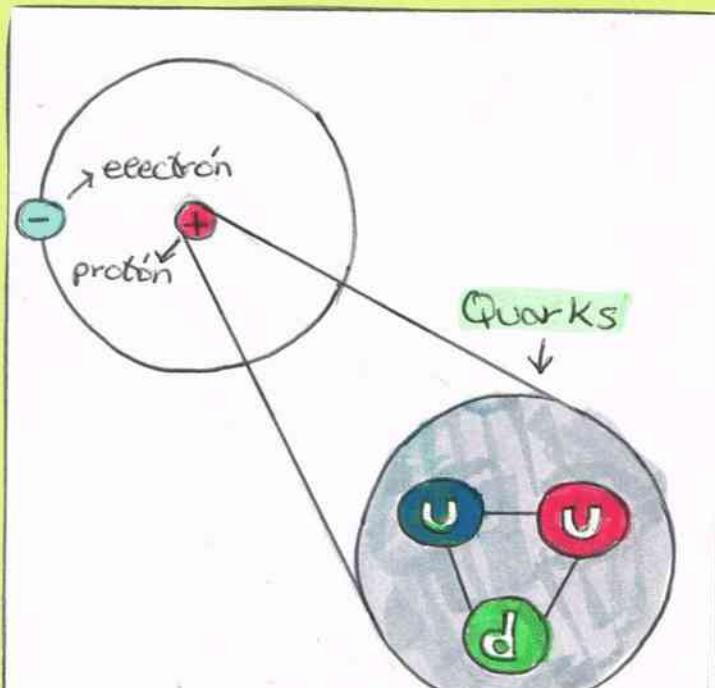
Doha Amraqui 2º ESO E
Cinthia Isabel Hernández

¿CÓMO SE DESCUBRIERON?

Simultáneamente los quarks fueron propuestos en 1964, por Murray Gell-Mann y George Zweig, aunque de manera totalmente independiente. Estos científicos observaron la necesidad de que los quarks existieran por la naturaleza de la interacción fuerte entre partículas del núcleo atómico.

ESTRUCTURA

CARACTERÍSTICAS

- 1) Surgieron junto después del Big Bang
- 2) Descubiertos en un atomizador de átomos.
- 3) Mencionados por James Joyce
- 4) Difíciles de medir
- 5) Nos enseñan sobre la materia
- 6) Pueden establecer el destino del universo

BICARBONATO Y LIMÓN COMO BLANQUEO DE DIENTES

El bicarbonato y el limón son productos que juntos son utilizados como un remedio casero blanqueador dental, pero, ¿es verdad que estos dos productos proporcionan blanqueamiento?

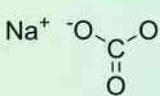
CONCEPTO

BICARBONATO

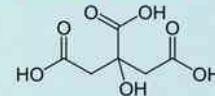
- ⇒ Obtenido de un mineral natural que contiene bicarbonato sódico.
- ⇒ Utilizado para remedios caseros.

LIMÓN

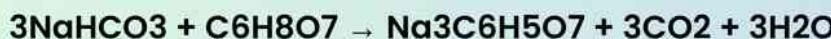
- ⇒ Contiene ácido cítrico.
- ⇒ Agente blanqueador natural.

REACCIÓN BICARBONATO Y ÁCIDO CÍTRICO

- ⇒ Reacción ácido-base.
- ⇒ Liberan dióxido de carbono.
- ⇒ Forman agua y citrato de sodio.
- ⇒ Produce burbujas y efervescencia.

RIESGOS DE USO

- ⇒ El bicarbonato tiene eficacia limitada como blanqueador.
- ⇒ El limón tiene efecto erosivo en el esmalte.
- ⇒ El esmalte es vulnerable al uso del bicarbonato y del limón.

ANATOMÍA DEL DIENTE

- ⇒ El esmalte dental puede ser vulnerable a ciertos factores.

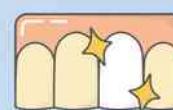

- ⇒ Es sustancia dura, resistente y protectora dental.

CONCLUSIONES

- ⇒ Utilizados para remedios caseros.
- ⇒ Dañan el esmalte.
- ⇒ Proporcionan blanqueamiento a corto plazo.

Article about Alan Turing

The English mathematician Alan Turing created an invention to save many lives in the Second World War.

On September 3, Great Britain went to war with Germany, German submarines sank the submarines with English supplies and weapons.

The Germans used encrypted messages sent through a machine called the Enigma.

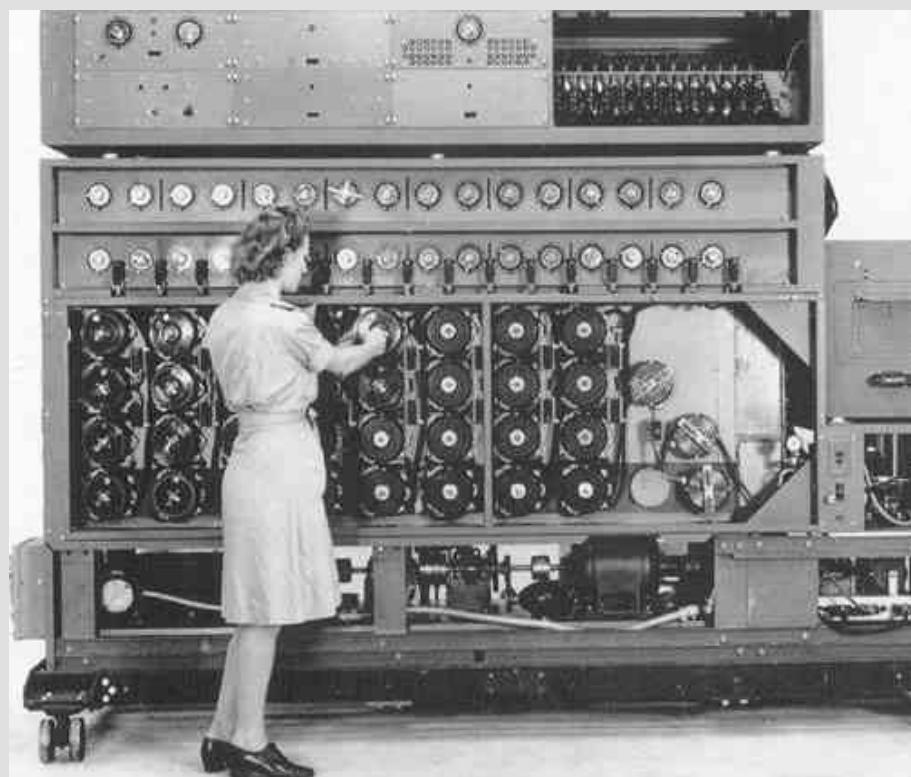
Turing was hired as a cryptologist by the British Army on a highly secret mission.

Their mission was to try to decrypt German encrypted messages, the problem was that the Germans changed the system daily so they worked around the clock to decrypt useful messages.

At the end of 1939, Alan developed a machine called **Bombe** with which many probable enigma codes could be eliminated, thus minimizing the probabilities and speeding up the deciphering of messages.

This invention helped reduce the war from two to four years and millions of lives.

Turing published studies on a device called the "Turing machine" which could solve calculation problems called algorithms.

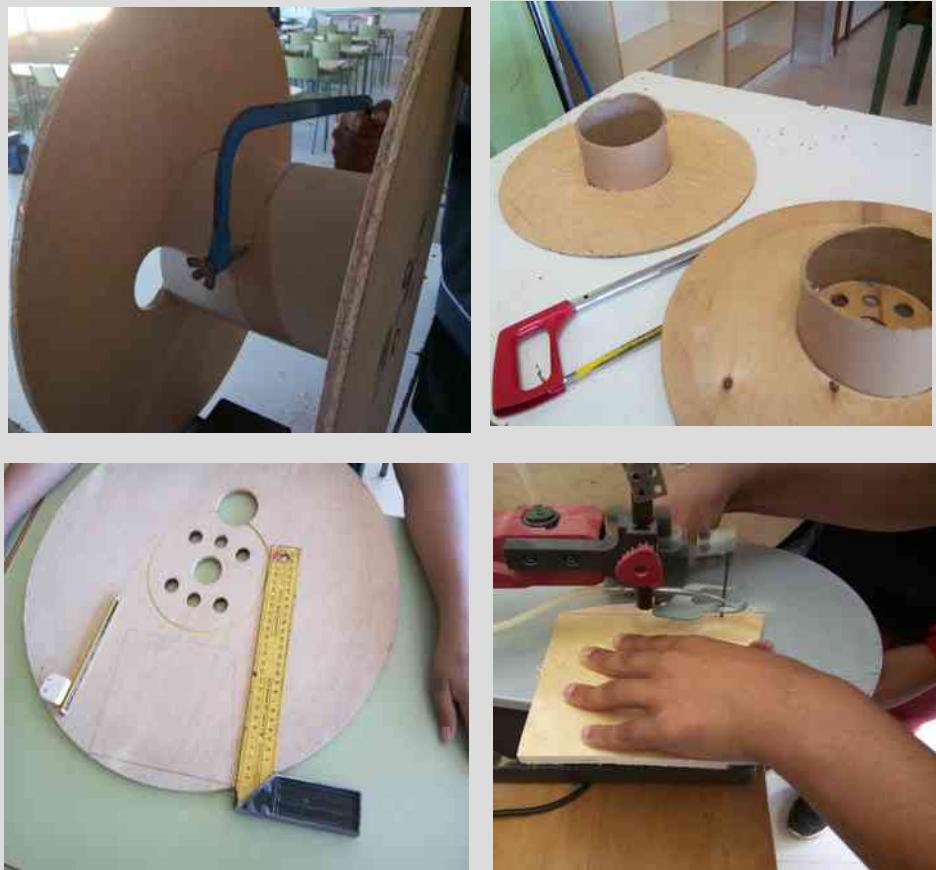
DE RESIDU A RECURS

Si mirem al nostre al voltant, podem trobar i aprofitar més materials dels que pensem.

Això és el que hem fet per a construir este projecte en Tecnologia: hem aprofitat unes bobines de cable fibra òptica que s'havien acabat (que aparentment ja no servien per a res), per a fabricar unes cases niu.

El primer pas va ser desmuntar les bobines per a aprofitar els cercles de fusta.

Després vam dibuixar les diferents parts de la casa niu: sòl, sostre, parets, porta.

Posteriorment vam tallar estes peces i les vam llamar. Després les vam unir utilitzant martell i pous. Finalment vam pintar les nostres cases. L'últim pas va ser col·locar les cases niu en el lloc triat. Algunes ens les vam emportar a casa (al nostre jardí o al camp), i altres les vam posar en l'institut.

Ara ja només ens queda esperar que les nostres cases siguin habitades per alguna família d'ocellets.

1º LINCE

DÍA π : EL RETO

Como cada 14 de marzo, en el grupo 1º LINCE celebramos el “día π ” mediante un proyecto conjunto entre las asignaturas de Matemáticas y de Tecnología y Digitalización.

El proyecto consistía en la construcción de un coche de fórmula 1 y de un circuito de carreras, y el reto era recorrer el circuito (que tenía una longitud igual al número π , aproximadamente 3,1416 metros).

Lo primero que hicimos fue construir el coche con contrachapado. La parte más complicada de esta fase fue la colocación de las ruedas.

Después construimos nuestro circuito con unas barreras protectoras de cartón para evitar accidentes.

Más tarde, realizamos los entrenamientos con nuestro coche, para saber la fuerza con la que teníamos que impulsarlo para llegar a la meta sin pasarnos.

Para llevar a cabo el reto, teníamos tres intentos, y se cogía el mejor de los tres.

Como dato curioso, el tercer clasificado, Rayane, recorrió 3,08 m; el segundo clasificado, Víctor, recorrió 3,13 m, y el compañero que ganó, Hamid, recorrió 3,14 m... ¡lo nunca visto hasta ahora!

1º LINCE

TARGETES NADALENQUES

Per a l'activitat de desembre del Projecte Coco, vam fer targetes nadalenques.

Per a això vam utilitzar cartolines de colors roges, verds i blanques i les vam decorar amb adhesius de colors i amb retoladors.

El curs passat també vam fer targetes nadalenques i ens va agradar molt esta activitat.

Però el millor de tot, és que després vam anar a entregar estas targetes als usuaris i usuàries de Centre de Dia i de la Tercera Edat del nostre municipi.

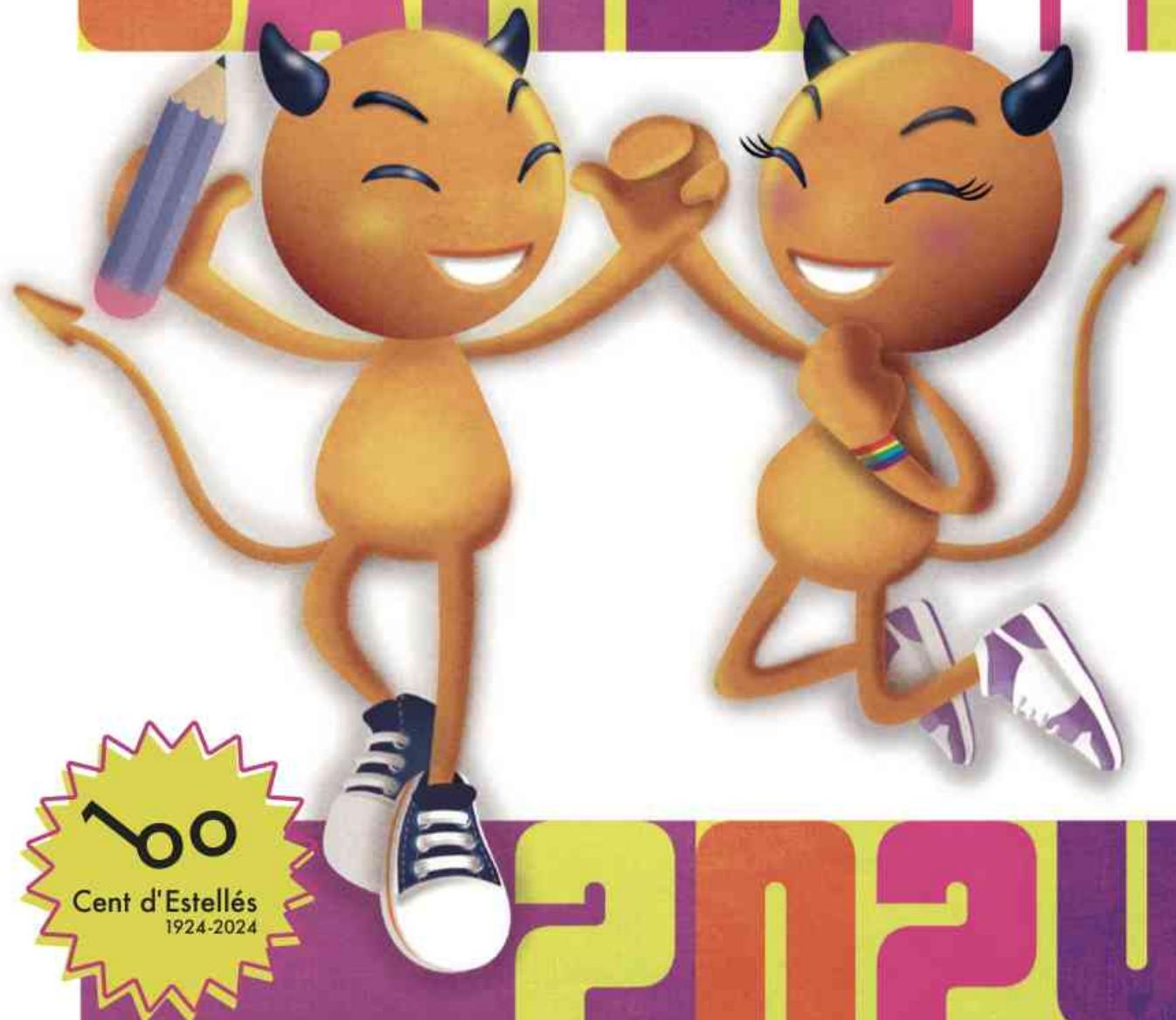
Cada persona que rebia la seu targeta es mostrava molt agraïda.

Després d'entregar les targetes, vam assistir a una representació de seguidilles nadalenques que havien preparat per a l'ocasió.

Per a acabar el matí, ens van obsequiar amb un esmorzar de dolços nadalencs.

La jornada va ser molt bonica i els vam prometre tornar a l'any que ve.

PREMI SAMBORI

DEPÓSIT LEGAL: V-3777-2023
DISSENY: ALEJANDRA MARTÍNEZ VICARÍA

26É CONCURS DE LITERATURA EN VALENCIÀ

PREM SAMBORI

Amb la missió d'impulsar la riquesa creativa del poble valencià, el Premi Sambori sorgeix amb una clara visió: fomentar l'expressió artística i imaginativa a través del concurs literari Premi Sambori.

Amb un compromís ferm en la normalització lingüística i la difusió del valencià, aquest premi busca estendre els seus tentacles a tots els racons dels ajuntaments valencians. Més enllà d'això, el seu propòsit transcendeix fronteres, abraçant altres cultures i idiomes, en una celebració de la diversitat i la col·laboració.

Amb la defensa dels drets lingüístics i la promoció de la unitat de la llengua, el Premi Sambori emergeix com un far que il·lumina el camí cap a una societat més inclusiva i culturalment rica.

BASES 2024

- 1 • El concurs serà de creació literària i el treball podrà anar acompañat d'il·lustracions que també seran valorades.
- 2 • Les obres seran en valencià, originals individuals i de tema lliure.
- 3 • L'extensió màxima serà de:
  - Formació Persones Adultes i EOI 5 pàgines
  - Batxillerat i Cicles Formatius 5 pàgines
  - Primer, Segon Cicle d'ESO i FP Básica 4 pàgines
  - Segon i Tercer Cicle de Primària 3 pàgines
  - Primer Cicle de Primària 2 pàgines

NOU!

A més de la modalitat individual, en el 1r Cicle de Primària hi haurà 2 premis de modalitat col·lectiva, un per a 1r d'Educació Primària i un altre per a 2n d'Educació Primària. En la Modalitat Infantil només es podrà participar a nivell d'aula. En aquests casos es poden utilitzar un màxim de 10 fulls amb una grandària màxima de DIN-A3. Es valorarà la intervenció dels alumnes, tant en el text com en les il·lustracions i presentació final del treball. Per poder accedir al Premi Empar Granell al millor projecte pedagògic dels treballs d'aula caldrà adjuntar una explicació metodològica, pedagògica, didàctica...

En el cas de l'alumnat de Necesitats Específiques de Suport Educatiu hi haurà dues modalitats: individual, on l'extensió màxima serà de 4 pàgnes; i d'aula, on es poden utilitzar un màxim de 10 fulls amb una grandària màxima de DIN-A3. En ambdós casos s'hi adjuntarà una explicació metodològica, pedagògica, cicle al qual pertany... i tota aquella informació que considereu pertinent. Es-illurà un premi per a Primària i un per a Secundària en cada modalitat.

NOU!

- 4 • Els treballs es presentaran amb una lletra Arial en cos 12, o bé manuscrits. En Educació Infantil, els textos estarán sempre manuscrits pels alumnes, tot i que podran aparèixer altres cal·ligrafies per fer-los més llegibles. Es haurà en compte la correcció ortogràfica.

NOU!

- 5 • Tots els treballs hauran d'anar accompagnats del full de participació que s'adjunta en aquestes bases, degudament complimentat. No s'escriurà ni el nom del participant ni el del centre en el treball original.

- 6 • La Fundació Sambori es reserva l'opció de publicar els treballs premiats.

- 7 • El termini de presentació serà el dia 9 de febrer de 2024.

- 8 • Els treballs que no complisquen integralment aquests requisits seran desqualificats.

- 9 • La decisió del jurat serà inapel·lable.

Els nostres aspirants.

Una passió que es nota

Des de menut, sempre m'havia agratit el món de la música. Encara que mai havia anat al conservatori o a alguna acadèmia del meu voltant, molts instruments havien passat per les meues mans. La mítica flauta, usada sempre al col·legi, un petit set de bateria amb el qual marcava el ritme, i un teclat electrònic per a relaxar-se amb la seua delicadesa. Ben és cert que eren tan sols capritxos momentanis, i no cal aclarir que no els tocava quasi mai, però eixos instruments ja eren una biga més en el pont que a poc a poc construïa cap a la passió musical.

De tots els anteriors, el piano és el que més m'atreia. Si bé, com ja he recalcat, no el tocava de forma constant, hi havia èpoques en les quals em donava per aprendre cançons soltes, normalment de videojocs. Els tutorials senzills a YouTube eren el que usava per a tocar-les, però normalment perdia la motivació uns quants dies després.

Tot va canviar més o menys a finals de segon d'ESO. Jo era de les persones que escoltava diversos tipus de cançons i artistes, però, per exemple, no tenia una banda favorita. Quan el professor d'anglès ens va posar la cançó "The Show Must Go On" de Queen en una lliçó, vaig començar a acostar-me més i més cap a aquest grup. En escoltar la cançó "Bohemian Rhapsody" vaig caure enamorat. Per això, vaig continuar explorant altres cançons de la banda fins que, amb el temps, vaig tindre una biblioteca plena la qual no m'avorriria d'escoltar en bucle. Queen havia despertat en mi una passió per l'escolta de música gegantesca.

Començava l'estiu, i ja sabia que el que faria quasi tots els dies seria jugar videojocs. No obstant això, em vaig adonar de la presència del piano que tenia pràcticament abandonat. Vaig pensar que, com m'agradava cantar les cançons de Queen, una bona forma d'acompanyar-les seria amb el piano. Per això, vaig començar a aprendre a tocar la meua cançó favorita i una de les primeres que va començar tot, "Bohemian Rhapsody". Aquesta vegada va ser diferent, ja que la motivació no va cessar. Realment aquesta era una cançó que m'agradava, i mai havia sentit el mateix per una altra. Li van seguir altres cançons de Queen, i vaig descobrir que de fet m'agradava tocar instruments.

Alguna cosa pareguda em va ocórrer amb la guitarra. A finals de 2022 la idea de tocar aquest instrument em va apel·lar més i més. Veia vídeos de gent tocant-la i tan sols podia imaginar-me a mi fent el mateix. Aquesta vegada vaig esperar fins a estar completament segur que volia de veres una guitarra, i finalment em vaig decidir a comprar una a principis d'any. No va ser fins que em vaig familiaritzar un poquet amb l'instrument quan vaig apuntar-me a una acadèmia per la meua zona. Allí vaig conéixer al meu professor Roberto, un mestre de deu que em va introduir a l'instrument i moltes artistes i cançons que desconeixia però que actualment m'agraden. A mesura que passava el temps, em tornava millor i la meua passió per la guitarra augmentava.

Avui dia, tan sols puc alegrar-me de la decisió que vaig tomar comprant-me la guitarra. Encara que al piano no estic aprenent noves cançons, sí que de vegades toque les que ja sé, perquè certament el piano no m'ha deixat d'agradar.

No obstant això, la guitarra és el meu instrument principal, i a aquesta altura és impossible separar-me a mi d'aquesta o inclús del món de la música.

Ezequiel Fernández Espejo 1r Batxillerat A

Els nostres aspirants.

Jo sóc una persona perfeccionista de naixement. I per això, tinc una actitud competitiva i obsessiva. M'agrada acabar el que comence i acabar-ho bé. Crec que cada cosa ha de tenir el seu joc i em frustra quan hi ha algun problema o quan la situació es posa complicada. I per descomptat, tampoc m'agraden els apocalipsis, i menys si ocorren en la meua ciutat. I menys si jo còrrec perill.

Ahir van acabar les vacances de Nadal, i amb el final de les vacances; el tancament del bar més famós de la zona, el bar Sant Miquel. Jo visc en una petita casa de camp a la vora de la ciutat, heretada per nissaga, i sols prenc el camí a la urbanització quan cal comprar o visitar al meu millor amic Marc. Preferisc aïllar-me d'eixe rebombari, ja que, al ser un de les principals destinacions turístiques de la regió des de la construcció de la nova planta nuclear en els extrems de la ciutat, aquesta està sempre plena de gent, comerços, edificis per tot arreu, etc., i sobretot durant les festes d'hivern. Però des de la meua casa, amb prou feines es pot albirar la central nuclear.

Doncs Marc viu en la segona planta d'un pis aparellat en mig de la ciutat, on es troba també el bar Sant Miquel, ara tancat i segons els mossos d'esquadra, "per motius de sanitat". Ell solia anar de vesprada ha prendre la seu beguda preferida, el número tretze del menú: una mistela. I jo de vegades l'acompanyava, encara que no prenia res, sols xarràvem, però mai ens quedàvem massa tard. Sempre havíem d'acabar el treball de l'institut o fer les tasques domèstiques, que freqüentment eren feixugues si els deixàvem per a l'últim moment, però de totes maneres, Marc mai de la vida es molestava per fer cap de les dues coses.

Ell era peresós, incuriós, desaplicat, desinteressat per les coses, i sempre acceptava el que se li donava fet, a més de ser un addicte a la mistela. No obstant això, també era una persona bondadosa i altruista, era tranquil i sempre mostrava generositat i compassió per tot i per tots. I per això el considerava un bon amic, encara que sempre pretenia fer-lo més enèrgic i interessat per les coses com jo, i que eliminara els seus defectes. El motivava a fer esport de tot tipus, a anar de viatge per València, a ajudar-me netejant ma casa, a anar de compres a la botiga o a visitar la planta nuclear; però mai em feia cas. Sense mencionar que estava fet tot un tossut. Ell i jo eren com el dia i la nit, però érem amics, sols m'agradaria que fora com jo.

L'última vegada que ens vam veure va ser en la vesprada de Nit de Nadal, en el llindar de la porta del Bar Sant Miquel, que estava replet de clientela. L'establiment estava triomfant més que mai; els turistes li havien donat una bona crítica, i la notícia havia sigut cridada als quatre vents. Era molt tard. Jo i Marc ens vam acomiadar i cadascú es va dirigir a la seu llar.

Vaig anar de seguida al llit, ni tan sols vaig sopar amb els fartons casolans que la meua veïna em va portar de la ciutat, la senyora Fela. Me'ls havia portat la nit passada: "Pres Fabià, per a que t'espaviles un poc", em va dir. Ella era cordial i astuta, solia escridassar-me quan no regava les plantes i es posaven mÙstigues o quan no agranava l'entradeta. Finalment sempre m'enrojolava i li feia cas. El seu marit era molt amic de Marc, sempre es trobaven al bar Sant Miquel i prenia el número set del menú: un café negre.

Però aquesta vegada estava massa cansat, així que, després d'enviar el treball cooperatiu d'història de l'institut que havia preparat amb Marc, del qual una bona part m'havia encarregat jo, em vaig ficar al llit. Necessitava descansar per poder matinar l'endemà i visitar el meu poble en el dia de Nadal.

Quan vaig sortir de la ciutat, els carrers estaven a vessar de gent, hi havia llocs de menjar i souvenirs per tots costats, decorats amb milers de llums de colors i el bar Sant Miquel més viu que mai, com la ciutat sencera. Una imatge molt distinta a la qual em vaig trobar quan torne.

A principis del mes de gener, vaig desfer camí a la ciutat, molt emocionat per tornar a veure la meua casa, l'institut, al meu amic i a tot el món. Però sens dubte, no vaig encontrar el que m'esperava. No hi havia ni una ànima. Els carrers, els comerços i les botigues, al voltant de la planta nuclear, el centre de la ciutat, el bar Sant Miquel; tot estava buit o tancat. Es respirava un aire contaminat, inundat de tristesa i inhumanitat. Vaig fer parar al taxi, i quan em dirigia amb les maletes a visitar a Marc al seu pis, vaig veure de reüll que la porta del bar Sant Miquel estava envoltada amb una cinta policial groga, l'únic polsim de color que hi havia en tota la ciutat, i deia: "PROHIBIT EL PAS, MOTIUS DE SANITAT.". Vaig fer mitja volta, però quan m'acostava per a veure l'interior de l'establiment, un policia amb màscara em va sobresaltar: "Fill, estem en quarantena, no pots rondar per ací, ves-te'n a casa i no isques fins al nou avís" em va dir. La resposta em va atordir, però no volia replicar, així que vaig agafar les maletes i accelerar el pas perquè començava a ploure amb força.

Però quan em vaig allunyar uns quants metres del bar, vaig notar que el policia es va sorprendre per la pluja i va deixar caure el transceptor que sostenia. Quasi al mateix moment, un colp molt fort em va resonar en les oïdes i jo també deixe caure les meues maletes a terra. Quan vaig tornar la vista, el policia estava desplomat en el sòl, i darrere seu, la persona que li va colpejar va fixar la mirada en les maletes i després en mi. Immediatament, somrient i agafant la pedra amb la qual va colpejar el cap del policia, es va acostar cada vegada més a mi, com pretenent fer-me el mateix. L'esglai em va provocar una paralització de cames, però no perquè potser anava a patir de la mateixa forma que el policia, sinó perquè aquell inhumà era el marit de la senyora Fela.

Quan vaig recuperar la capacitat de caminar, el primer del qual em vaig adonar va ser que Marc estava apuntat en la finestra de la seua casa, somrient mentre jo estava tirat en el sòl, amb el mateix somriure que el de l'espòs de Fela. Amb una mescla de por i fúria, vaig arrancar a córrer cap al pis aparellat. I el malvat em va seguir amb pas lent i amb el somriure clavat en eixa cara, que no semblava la seua.

Una vegada a la porta de l'habitatge de Marc, nerviós i abatut, ell va obrir la porta i em va tirar del braç cap a l'interior. Amb un espantós somriure d'orella a orella, em va informar amb una alegria irrecognoscible que el nostre treball d'història ja estava qualificat i amb bona nota:

- Fabià, no ho puc creure, tenim un deu en el treball de desembre!

- Des de quan t'importen tant les notes del institut? Per què no has vingut a ajudar-me allà baix? És que no has vist al teu amic intentant ferir-me? - Vaig respondre.

- Tranquil home, es porta així a vegades.

- Com? I per què estigueu en quarantena?

- Crec que per motius de sanitat o una cosa així...Vols jugar al futbol?, està parant de ploure.

- Què dius tu ara? És que t'has tornat boig? Però si tu mai volies jugar quan t'ho demanava.

- Això era abans.

- No estic per a jocs ara. On està la senyora Fela? Està bé?

- El telèfon és ací.

I amb la mà tremolant i Marc darrere meua somrient, vaig telefonar a la senyora Fela:

- Senyora Fela, on està? Fela!

- Fabià, fill meu, sal immediatament d'eixa ciutat, fes-me cas!

- P..però per què? On està?

- Estic en Alacant, vaig sortir de la ciutat quan el químic va començar a funcionar.

- Químic? De què?

- Fa una setmana, en les notícies va eixir el primer cas de trastorn mental de la perfecció, una malaltia provocada pel bar Sant Miquel, que s'havia usat com a tapadora d'un laboratori de proves. Van triar aquesta ciutat per ser un nucli turístic, i tot per culpa d'eixa condemnada planta.

- Laboratori de proves?

- Sí, un laboratori que tenia com a objectiu crear prototips de persones perfectes, que s'irriten davant qualsevol error o defecte d'una persona no contagiada. I els més afectats eren els clients habituals d'aquell bar, entre ells el meu pobre marit. Però això ara és igual, no t'acostes a ningú i corre per la teua vida... M'escoltes?

- Els clients més habituals?...

- Fabià? Fabià!

- Fabià, no li penges el telèfon així a la veïna - Em va dir Marc.

Espantat, vaig tornar la mirada al meu amic.

- M... Marc què has fet durant les vacances mentre jo estava fora? - Li vaig preguntar.

- Bevent misteles, com sempre. Per què?

- A tu també t'ha afectat el químic...

- Què dius? Si sóc el mateix de sempre. M'ajudes ara a netejar aquest desastre de casa?

- Si tu també estàs afectat, per què no m'has fet res encara?
- Com? Però si tu no tens defectes Fabià, no te'n recordes? Ara sóc tan perfecte com tu. Jo vaig a començar pel saló i tu pots desempolsar les finestres.

No corria perill per la meua vida, però fora hi havia una ciutat infectada amb un químic de trastorn mental, i el meu amic... En aquell moment, l'únic que volia era que tornara a ser la mateixa persona desinteressada i amb defectes de sempre, que tornara a ser una persona. Però com soc immune, si hi ha alguna cura per a aconseguir-ho, no me n'aniré d'aquesta ciutat fins a trobar-la. Encara que no m'agraden els problemes, o els apocalipsis, i menys si ocorren en la meua ciutat, i menys si jo còrrec perill.

Mentre Marc estava agranant el sòl, vaig sentir la meua dreta la sorollosa alarma del despertador, i després, a la Senyora Fela sacsejant-me i cridant-me: "Fabià! Fabià!, desperta't ja, eres tot un esgarramantes! Arribaràs tard a l'estació!"

Era ple dia, i gràcies a la veïna, no em vaig quedar adormit i no vaig perdre el tren al meu poble. No havia d'haver-me quedat tan tard en el bar ahir. Eixe va ser el somni més estrany que he tingut, i encara que no fora real, en el dia de hui continue intentant que Marc deixe les misteles.

Fàtima Zahra Jafar 1r Batxillerat A

Hoja Delmadden

Hace muchos años el mundo surgió alrededor de un imperio romano que acabó derribándose por la zona oriente en la que los bárbaros, vatos etc. conquistaron esa zona combatiéndola en una expansión de reinos. En esa zona no solo existen zonas en Europa también existían los árabes por el norte de África en la que tan solo 70 años consiguieron conquistar parte de África, Europa y África.

Donde fue más importante fue en España, Al-Andalus. En las zonas Árabes se ejercía una religión el Islam que surgió después del nacimiento de Adán suyo.

La bella y el inúárido

Monzón, 24 de diciembre del 1133.

Doña Cristina ya bajaba y nosotros la esperábamos a los pies de la imensa escalera del palacio. Cada año tardaban más en bajarla por la abundante ornamentación que desplegaban sus vestidos valencianos. A mí la espera se me hacia eterna, hasta que las últimas novedades tuve un motivo de entretenimiento: una muchacha de mi edad. La primera vez que la vi esa noche fue asomada tras las espaldas de Sancha, criada de la condesa. Me quise acercar y lo hice, cosa que provocó el ruborzo de sus mejillas.

-Saludos, señorita. -dijo inclinándose hacia ella-. Mi nombre es Ruy Muñoz, pariente de la condesa y escudero de don García.

-Encantada, Ruy. -respondió con tardanza-. Mi nombre es Mencía y... vengo de una familia campesina.

Su mención dio paso a un breve silencio, aunque de duración suficiente para que su cara volviera a enrojecer como la granada.

-Sois la nueva criada de la señora? Creía que ya había suficientes -dijo mirando de reojo la fila de muchachas dispuestas en torno a la escalera.

-No, no. Soy la secretaria y escribana de doña Cristina. La señora me honra con su confianza -dijo esbozando una sonrisa.

Mis ojos se abrieron como dos enormes ventanas, al escucharla. Ella lucía joven para ocupar un oficio de tal magnitud. Sonaron las trompetas y, finalmente, la condesa había logrado bajar con la ayuda de sus doncellas. Mencía, sin despedirse, fue detrás de ella, y yo me quedé pensando. ¿Por qué sabe leer y escribir si viene de familia humilde? ¿Perderá su tiempo sumergiéndose en libros de aventuras como yo?

Para saciar mis dudas, fui a buscirla tras la cena. Había preguntado por ella, recorrido todas las habitaciones, incluida la herreñía, pero no la encontré. Hasta que de pronto, se me ocurrió subir a la pequeña biblioteca del castillo. Allí estaba ella, echada en la alfombra con una torre de libros a su lado.

-¡Vayan! -exclamé haciendo brincar a Mencía- Eso son los favoritos de la condesa, novelas de caballería árabe. No sabía que dejaba que su servidumbre los tuviera.

-¿Quién creéis que es la señora, un monstruo? -dijo con una pequeña risa- Ella no pierdeña su aprendizaje de gozar de estas obras. Además, es una tarea que me ha enviado el capellán.

-¿Has de analizar los versos y copiarlo en caligrafía francesa?

-Exactamente. -dijo cerrando el libro y agachándose a por algo del montón-. Tened, podéis llevároslos algunos.

-De veras? -me asombré mientras me colocaba la pila de libros en las manos.

-Por supuesto.

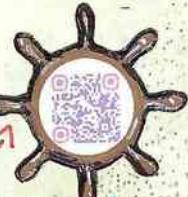

Monzón, septiembre del 1134.

Tras esas novedosas novedades, supe que tenía que volverla a ver. La condesa nos invitó a mí y a García a su palacio para discutir sobre los herederos de las posesiones de Alfonso el Batallador. Al finalizar la disputa, aproveché para decirle a Mencía lo bella que estaba y cuánto la habría echado de menos. Los presentes siguieron debatiendo hasta que Cristina los interrumpió con su sorpresa: exhibir los regalos de su padre, el rey Cid. De inmediato, busqué entre mis saquitos de terciopelo y saqué las plumas de ganso que traje de Navarra para que las utilizaran. Mi amo ya se marchaba, pero yo decidí quedarme en Monzón por una semana y sentir la paz de mirarlas trabajar.

Escúchalo aquí!

Monzón, noviembre de 1134

Una mañana fría, iba caminando con Merced por el patio de armas. Le estaba contando lo orgulloso que me sentía de don García, quien era ahora rey de Navarra. Miré hacia fuera y vi que había un hombre esperando ver al rey. Llevaba un obsequio para él; así que fui a decírselo.

Llevé su caballo a la cuadra y acompañé a Merced a subir a la sala de la catedral. Se la entregamos a don García; en su interior había unos guanteletos de combate. Me ordenó guardártelos y, al darles la vuelta, noté que eran demasiado estrechos para la gran mano del rey. Me dio curiosidad y me probé uno: me quedaba justo. Al verme con el guante puesto, me imaginé logrando mi sueño de ser caballero. Allí estaba yo, luchando por y para mi rey, ganando todas las batallas hasta por fin ser vencido en una...

Me inspiré y me probé el otro guante.

De pronto, solté un grito: algo me había pinchado. Merced le dio la vuelta al guante y encontró una aguja. Yo decía que no me dolía, pero empecé a arder más de lo normal. En ese momento solo podía decir: "¡Cámpula Costurera!" ¿Qué tal te hizo un joven escudero? Merced detectó fósforo en la aguja y comenzó a asustarme. El mundo se movía como el agua, solo escuchaba gritos y sentía que alguien me tambaleaba para despertarme, hasta que perdí el conocimiento.

Estaba muy confundido. No sabía si había entrado en trance o si lo que vivía era real. Desperté en una cama y, al girar como pote la cabeza, la vi. Merced estaba sentada en la cama, durmiendo. Fue dentro de segundos volver a sentir mi brazo ardor. Poco a poco me levanté, me calé los botines y, al lavarme las manos mientras veía lo atiles que las tenía, escuché una voz.

- Ruy, soy yo. No os asustéis, no soy Dios ni jamás lo seré. Soy el Cid Campeador. Puede que vos y yo nunca nos hayamos visto, pero os vendrá bien saber un consejo que a mí no me dieron. Elvira os habrá contado que su padre era el que en buena hora cizó espada, el que ganaba todas las batallas. Pero lo cierto es que fui hombre, también tuve mis debilidades. ¿Sabéis cómo las afronté? Acordeándome de lo que tenía; y no de mi señorío y de los Marcus, sino de mi mujer y mis tres hijos. Aquello me agrandaba el corazón y me recordaba que Dios me había dado una familia por la que seguir adelante. En cuanto a vos, Ruy, futuro caballero, tendréis unos años muy malos en los que os sentireís inválido, débil. No os sumergáis en el dolor, y apreciad a esa muchacha. Hasta el último de vuestros días, es la única forma de que avancéis. Así, seréis caballero.

Alucinando y frotiéndome los ojos, el mundo se tornó negro, y volví a despertar. Mi brazo izquierdo no había dejado de picarme con el dolor, pero al ver que Merced se exaltaba de la envidia de saber que estaba vivo, desaparecieron todos mis dolores y me hice el inválido más feliz del mundo.

Soneto XXIII

En tanto que de rosas y acuilemas
se muestra la color en nuestro rostro,
y que nuestro amor ardiente, hovenio,
encienda al corazón y lo refresca;

y en tanto que el caballo que en la cara
del oro se escogió, con vuelo presto,
por el hermoso cuello blano, enjuto,
el viento viene, apurado y desordenado;

coged de nuestras alegras primaveras
el dulce fruto, antes que el tiempo acarre
sobre de nubes la hermosa carbura.

Mantid en la cara el inicio bello,
hasta la maduración de edad ligera,
que no basta madurez, en su costumbre.

Soneto XXIII

En tanto que de rosa y azucena
se muestra la color en vuestro gesto,
y que vuestro mirar ardiente, honesto,
enciende al corazón y lo refrena;

y en tanto que el cabello, que en la vena
del oro se escogió, con vuelo presto,
por el hermoso cuello blanco, entresto,
el viento mueve, esparce y desordena;

coged de vuestra alegre primavera
el dulce fruto, antes que el tiempo airado
cubra de nieve la hermosa cumbre.

Marchitara' la rosa el viento helado,
todo lo mudara' la edad ligera,
por no hacer mudanza en su costumbre.

Ángela Villaseca garita 30A

Soneto XXIII

Garcilaso de la Vega

En tanto que de rosa y azucena
Se muestra la color en vuestro gesto,
y que vuestro mirar ardiente, honesto,
encienda el corazón y lo refrena;

y en tanto que el cabello, que en la vena
del oro se escogió, con vuelo presto,
por el hermoso cuello blanco, entresto,
el viento mueve, esparce y desordena;

coged de vuestra alegre primavera
el dulce fruto, antes que el tiempo airado
cubra de nieve la hermosa cumbre.

Marchitara' la rosa el viento helado,
todo lo mudara' la edad ligera,
por no hacer mudanza en su costumbre.

Soneto XIII

A Dafne ya los brazos le crecían,
y en largos ramos vueltos se mostraba;
en verdes hojas vi que se tornaban
los cabellos que el oro esurecían.

De áspera cutícula se cubrían
los tiernos miembros, que aún bullente estaban;
los blancos pies en tierra se hincaban,
y en torcidas raíces se volvían.

Aquel que supo la causa de tal daño,
a sufrir de llorar, crecer ha hecho
este árbol que con lágrimas regaña.

¡Oh miserable estrella! Oh mal humor!
¡que con llorarla oprime cada día
la causa y la razón lloran!

Garcilaso de la Vega

SONETO XIII

A Dafne ya los brazos le crecían,
y en largos ramos vueltos se mostraba;
en verdes hojas vi que se tornaban
los cabellos que el oro esclarecían.

De áspera corteza se cubrían
los tiernos miembros, que aún bullendo estaban:
los blancos pies en tierra se hincaban,
y en torcidas raíces se volvían.

Aquel fue la causa de tal daño,
a fuerza de llorar, crecer hacia
este árbol que con lágrimas regaba.

¡Oh, miserable estado! ¡oh mal tamaño!
¡que con lloraría crezca cada día
la causa y la razón porque lloraba!
Garcilaso de la Vega.

SILVIA GRACIA PUJYIA 3-F

SONETO XIII GARCILASO DE LA VEGA.

A Dafne ya los brazos le crecían,
y en largos ramos vueltos se mostraba;
en verdes hojas vi que se tornaban
los cabellos que el oro esclarecían.

De áspera corteza se cubrían
los tiernos miembros, que aún bullendo estaban:
los blancos pies en tierra se hincaban,
y en torcidas raíces se volvían.

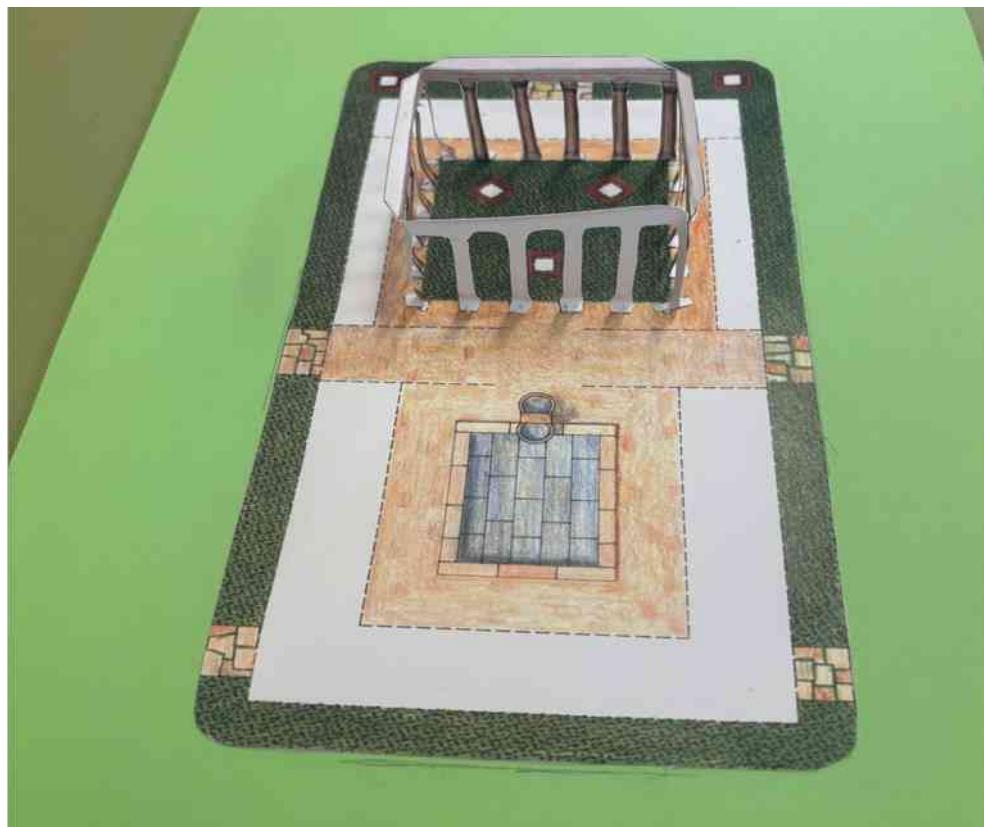
Aquel fue la causa de tal daño,
a fuerza de llorar, crecer hacia
este árbol que con lágrimas regaba.

¡Oh miserable estado! ¡oh mal tamaño!
¡que con lloraría crezca cada día
la causa y la razón porque lloraba!

Garcilaso de la Vega. 3ºC.

MAQUETA ROMANA D'UNA VILLA

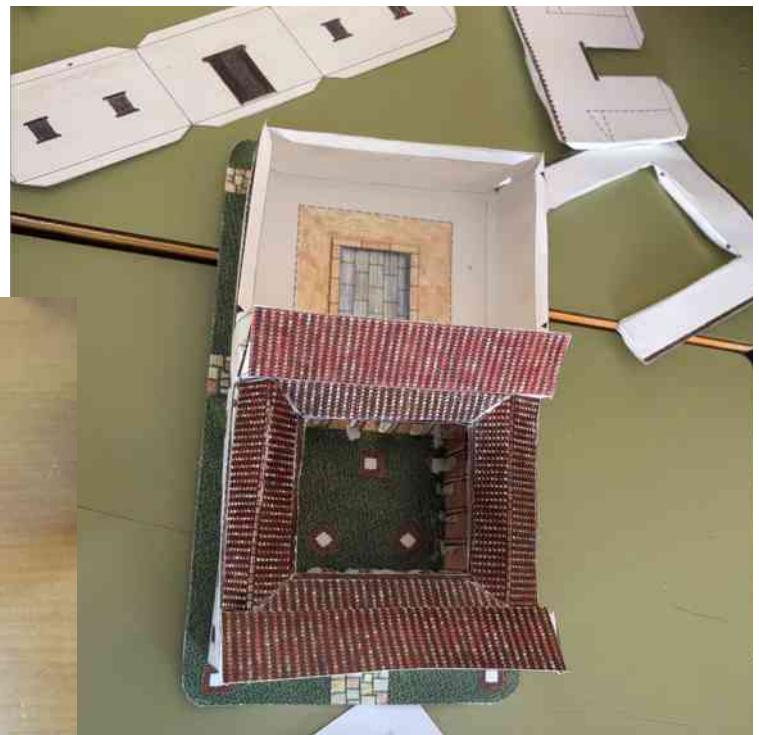

L'alumnat de 3º ESO i 4º ESO C i D treballen en la creació d'una maqueta d'una *villa* romana.

Mentre la fan, han de investigar sobre les parts principals de la *villa* i fer un power-point en el procés de la creació.

D'aquesta manera aprenem l'organització d'una casa romana i les semblances amb les nostres vivendes.

Ací podem veure en la imatge superior el compluvium on guardaven l'aigua de la plutja. En les imatges inferiors trobem el atrio o com diriem ara el pati interior de la llar.

FILMS: La Sociedad de la Nieve

CULTURA

Filming locations include Sierra Nevada, Spain; Montevideo, Uruguay; and Chile and Argentina in the Andes, including the actual crash site. In August 2021, a second unit, headed by Alejandro

When the Uruguayan plane carrying players from Montevideo's Old Christians Club rugby team crashes in the remote heart of the Andes mountain range, the survivors are forced to depend on each other to survive.

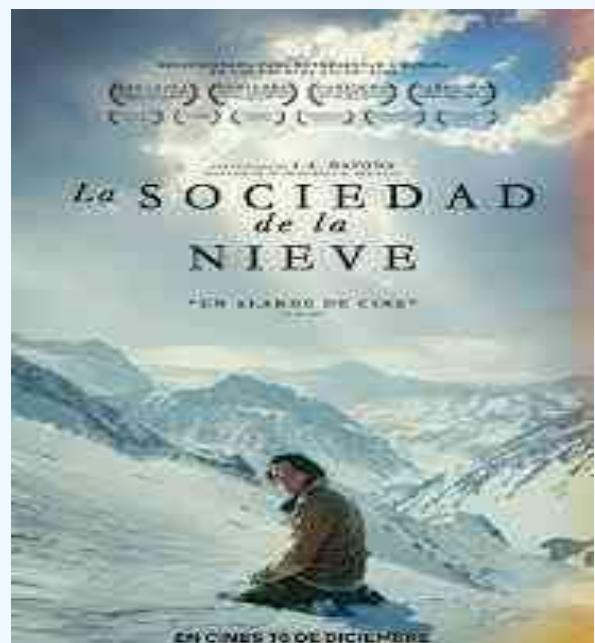
Bayona discovered Vierci's book while researching his 2012 film *The Impossible* and purchased the rights to the book at the end of filming. The filmmakers recorded more than 100 hours of interviews with all living survivors. The actors had contact with the survivors and the families of the victims.

Unlike the 1976 and 1993 films –*Survivors of the Andes* and *¡Vive!*, respectively–, *The Snow Society* is the first adaptation to use the real names of all the deceased passengers.

Fadel, Argentine director of *Murder Me, Monster*, filmed landscapes in Chile for reference in production and post-production virtual on set.

Principal photography took place in the Sierra Nevada from January 10 to April 29, 2022. In the Sierra Nevada, production was challenged by the lack of snow and the layer of air from the Sahara, which covered the mountains in orange. Three replicas of fuselage remains were used: one was placed in a hangar built in a parking lot, another buried in artificial snow and supported by a hydraulic crane that allowed move the fuselage and the other on a tarp at 3000m high. In the hangar, a 30 meter high screen showed the images of the Andes from the second unit. One

The third unit was responsible for more dangerous mountain shots. The three units consisted of around 300 workers. Filming in Uruguay concluded at the end of July 2022 and production continued in Madrid.

Felinos con enanismo

Feline dwarfism is a condition that affects the normal growth and development of a cat, resulting in a smaller body size compared to cats of the same breed and age. There are several reasons why a cat may experience dwarfism, and some of them may include:

1. Hormonal problems: Hormonal imbalances during the cat's development can affect its size. For example, problems in growth hormone production can lead to slower growth.
2. Medical conditions: Illnesses or medical conditions during a cat's development can affect its growth. Nutritional problems, infections or chronic diseases can influence normal development.
3. Genetics: Some cats can inherit genes that affect their size and growth. If both parents carry genes that contribute to dwarfism, the offspring are more likely to experience it as well.
4. Malnutrition: A deficient or unbalanced diet can significantly affect the growth and development of the cat, leading to proportional dwarfism.

It is important to note that dwarfism in cats does not always manifest itself in the same way. There may be proportional dwarfism, in which all parts of the body are small but proportionate, or disproportionate dwarfism, where certain parts of the body are smaller compared to others.

If you suspect that your cat may have dwarfism, it is essential to consult a veterinarian. An animal health professional will be able to perform examinations and tests to determine the underlying cause of dwarfism and offer appropriate recommendations for the cat's care. From my own experience, a veterinarian will not take two minutes to know if your cat has dwarfism or if it is, for example, a Munchkin breed.

FALLES DE VALÈNCIA

Les falles són unes festes que van del 14 (plantà infantil) al 19 (cremà) de març, una festa que se celebra en València i moltes ciutats de la Comunitat Valenciana.

El 30 de Novembre de 2016 l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) va incloure les Falles de València a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Origen

La versió popular de l'origen de les falles segons el Marquès de Cruïlles, van ser iniciades pel gremi de fusters que cremaven la vigília del dia del seu patró Sant Josep, en una foguera purificadora, els encenalls i trastos vells sobrants, fent neteja dels tallers abans d'entrar-hi la primavera.

La primera referència documentada de les Falles es remunta al 1774, però no és fins a 74 anys després, el 1848, quan es poden trobar publicacions continuades sobre la festa josefina.

Elements de la festa:

La junta central fallera

La junta central fallera és l'organisme que regula i coordina la festa de les falles en la ciutat de València, amb les comissions de cada falla i les junes de districte.

És l'encarregada de l'elecció de les falleres majors de València, d'elegir les millors falles en totes les categories, així com organitzar els actes centrals de la festa, l'ofrena de flors, la cremà, i altres més.

Fallera Major i Fallera Major Infantil 2023

Els artistes fallers

Són els encarregats de realitzar les falles. Estos pertanyen al Gremi artesà d' Artistes fallers.

Les comissions falleres

Cada falla te el seu "casal faller", lloc de reunió de cada una de les comissions falleres, que durant tot l'any busquen ingressos per a poder pagar la festa i el propi monument. Tot i que l'objectiu de les comissions és construir la falla per a la festa de Sant Josep, durant la resta de l'any a cada casal es realitzen actes festius, culturals i socials de tota mena, que fan de les comissions falleres un dels principals eixos de la vida associativa i de l'entramat social de València i els altres municipis on se celebra aquesta festa.

Les falles

Segons Francisco Almela Vives, les falles són "efímers cadafals amb figures que per ser cremats s'aixequen a la Ciutat de València per la festa de Sant Josep".

Habitualment tenen caràcter satíric sobre temes d'actualitat. Les falles soLEN constar d'una figura o composició central de diversos metres d'alçada, les més grans superen els 30 metres, envoltades de nombroses figures de cartó pedra, poliuretà (material que en els darrers anys està sent substituït per altres de més moderns com el poliestirè expandit, més lleuger i emmotllable), sostingudes per una carcassa de fusta. Inclouen rètols escrits en valencià explicant el significat de cada escenografia, sempre amb sentit crític i satíric.

Els artistes fallers es dediquen tot l'any en la realització de les falles.

Artefactes pirotècnics

Un dels principals elements de les festes falleres són els espectacles pirotècnics, la pòlvora i la pirotècnia sempre han estat lligades a les festivitats del poble valencià. La despertà, les mascletades, els castells de foc d'artifici.

Indumentària tradicional

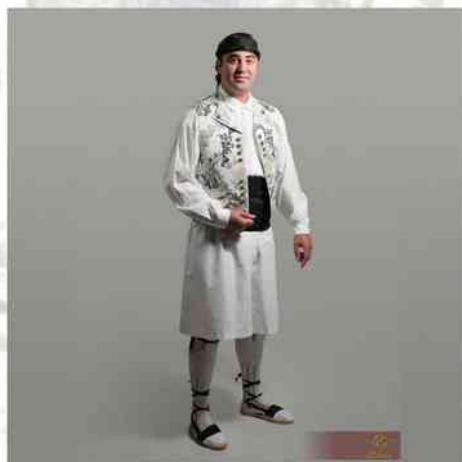

El vestit tradicional de dona valenciana, té una llarga tradició en la història. Va aparèixer al segle XVI i va començar sent un vestit de treball de les pageses valencianes, però amb el pas del temps es va anar transformant, i va derivar a una indumentària més elegant que s'usava en ocasions especials. En definitiva, el vestit que usen les falleres és el vestit de festa que feien servir les valencianes segles enrere.

Als cabells, la dona pot portar un monyo o tres. A la part posterior del cap se n'emporta un de més gran, mentre que a la templa se n'emporten dos de més petits, els rodets. Els monyos s'agafen amb agulles passadores i s'adoren amb les peinetes, la pinta per al monyo del darrere i els gratamonyos per als rodets, inspirats en el vestidor de la Dama d'Elx de fa més de 2500 anys.

La vestimenta tradicional masculina pot ser de diversos tipus. Un és el vestit de saragüell. Aquesta peça consisteix en un calçó ample col·locat directament sobre el cos i sobre el qual es poden superposar o no altres peces. El teixit d'aquesta vestimenta és el llenç per als dies de treball, i en els festius es cobreix amb un segon calçó de llana o seda, conegut com a negreta. Una altra de les vestimentes masculines tradicionals és el vestit de torrentí, el qual es caracteritza per tenir uns pantalons més cenyits a la cama i un xopetí.

Al cap, l'home sol portar un mocador (mocador), una còfia o un casquet, aquests últims fets de ganxet, els quals es complementen amb diferents barrets i barrets, com la rodina, el cossiol o la montera.

Música

La música està intrínsecament vinculada a les falles, ja que és un element tan important per a la festa. Les comissions falleres contracten per a la festa més de 300 bandes de música per acompañar-les a qualsevol dels actes fallers. Tradicionalment, la música que acompaña la festa són els pasdobles tradicionals i populars, com "Paquito el chocolatero", "Amparito Roca", "Valencia" i "El fallero", encara que també s'han introduït cançons més modernes i actuals.

En estos festes no sols s'escolten bandes sinó que també hi ha grups de música tradicional valenciana, formats per dolçaines i tamborins. A les nits també és important la música, ja que se celebren les típiques revetles amb les orquestres i "discomòbils", les quals esquitxen tots els barris de la ciutat, i estan obertes a tothom qui vulgui gaudir-ne fins a l'alba.

Banda de música

Dolçaina i tabalet

Actes fallers

Tot i múltiples i variats actes que es realitzen per tota la ciutat, n'hi ha alguns que són fixos, fonamentalment aquells que organitza la Junta Central Fallera, encara que també són importants molts que realitzen les pròpies comissions falleres:

La Crida

Se celebra el darrer diumenge del mes de febrer i és l'acte en què la Fallera Major de la ciutat, reuneix a les portes de la mateixa, les Torres de Serrans, totes les comissions falleres i realitza una crida a la iniciació de les festes, a tots els valencians i a tots els visitants. En aquest acte l'alcalde o alcaldessa de València liura les claus de la ciutat a la fallera major i donen per començades les falles.

L'exposició del ninot

Són prop de 800 ninots els que es presenten en aquest museu faller, obert al públic durant diverses jornades a la Ciutat de les Arts i les Ciències. En aquest es presenten els ninots amb la il·lusió de poder ser indultats i alliberar-se de la crema, només el millor se salvarà, i se'n dirà Ninot indultat, tradició que es remunta a 1934. El resultat del veredicte depèn d'una votació popular.

Cavalcada del ninot

La Cavalcada del Ninot es realitza un cap de setmana proper a l'inici de la setmana fallera en si. En ella, diferents comissions de falla exposen, a la cavalcada, un tema social, polític o esportiu normalment de caràcter local o regional. Les comparses, figures i carrosses de cada comissió satiritzen o critiquen el seu tema, com si fos una falla itinerant i amb ninots humanitzats.

La mascletà

Aquest acte es realitza cada dia a les 14.00 hores, des de l'1 de març fins al dia 19. El nom de Mascletà prové del d'un tipus de petard, el masclet. És un dels actes més valorats pels valencians, per entendre-les cal estar propers al lloc on exploten els productes pirotècnics, ja que no és qüestió de veure, sinó de sentir i sentir, ja que produïxen sensacions similars a l'audició d'un concert, aconseguint que l'estrepit emboliqui, i tot en qüestió de pocs minuts (6-7) i arribant a superar els 120 decibels.

Bàsicament es componen de material terrestre i de principi i final aeri. Els petards van units per metxes que estan embolicades en paper perquè aquestes vagin més ràpides. Segons la variació de les metxes, així com la distància dels petards, aconsegueixen donar major o menor velocitat de tret, la qual sol ser de màxima velocitat al final obtenint el terratrèmol final. També s'aconsegueixen diferents efectes de sonoritat i sensació fent que explotin a terra o lligats a les cordes que subjecten les metxes.

La plantà

Els dies 14 i 15 de març a la nit són els dies de la plantà, l'acte d'erigir els monuments fallers. El dia 15 al matí, es realitza la dels monuments de la categoria infantil i entre el 15 i la matinada del 16 els monuments grans, sempre havent d'estar plantada a les 08:00 del matí del dia 16, moment en què es presentarà el jurat per qualificar-les.

Tradicionalment aquest acte es feia en un sol dia; aquest fet augmentava la competitivitat de les comissions així com augmentava l'emoció, ja que el monument, si no estava totalment acabat, era desqualificat. Actualment, a moltes localitats la data de la plantà varia, sent des del dia 14 al 16, fins i tot en altres dates, ja que les seues setmanes falleres no coincideixen amb les oficials de València.

La despertà

Cada dia amb la despertà, els fallers desperten a la resta de veïns tirant a terra uns petards coneguts com "tro de bac", els quals exploten en copejar el terra, o masclets (petards de metxa de gran impacte).

Entrega de premis

El dia 17 al matí les falleres majors i les seves comissions acudeixen en cercavila a la Plaça de l'Ajuntament per recollir el corresponent premi. Els més de 750 monuments, entre grans i infantils, que es planten a València es divideixen en categories, i la Secció Especial és la més impressionant de totes.

Castells i Nit del Foc, del 15 al 19 de març

Les nits de Falles el cel de València s'omple de llum i color gràcies als impressionants castells de focs artificials que es disparen a les 24h al passeig de l'Albereda. Un acte que congrega multitud de persones i guanya en espectacularitat durant la Nit del Foc, una exhibició de focs artificials única al món que se celebra la matinada del 18.

REVISTA DIGITAL THIAR

Ofrena de Flores, el 17 i 18 de març

Totes les comissions falleres de la ciutat desfilen des dels seus barris fins a la plaça de la Verge per fer una ofrena de flors a la Verge dels Desemparats, patrona de València. L'acte dura des de les 16h fins a entrada la nit, i amb els rams es compon un impressionant tapís de 15 metres d'alçada que decora el mantell de la Verge.

La Cremà, el 19 de març

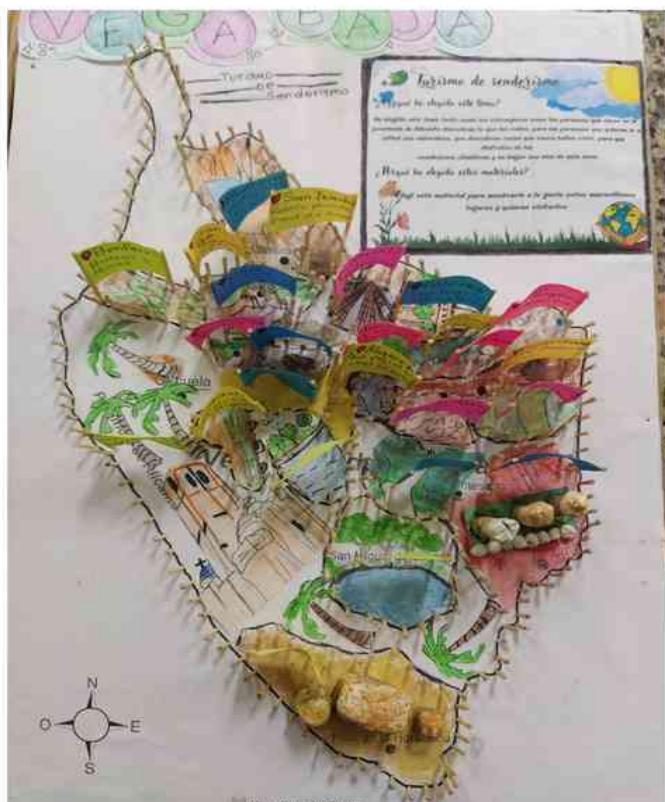
Totes les falles, infantils i grans, s'han de cremar la nit del 19. A les 20:00 comencen a cremar-se els monuments infantils i a les 22:00 es cremen les falles grans, excepte el 1er premi que es crema a les 22:30. Les Falles acaben quan es crema la falla de l'Ajuntament, que es crema a les 23:00 de la nit.

Alumnes de 4 ESO B: Sara Casais Niculita, Victor David Pilataxi Tenesaca.

Alumnes de 4 ESO C: Nallely Acosta Cavallos, Lorena Marín Hernández, Michael Antonio Miranda Hernández, Irene Nova Parra

GANADORAS DEL IV CONCURSO ESCOLAR “CONOCE TU COMARCA, LA VEGA BAJA DEL SEGURA”

Por cuarto año consecutivo, el IES Thiar ha participado en el concurso escolar “Conoce tu comarca, la Vega Baja del Segura”, convocado por Convega, y en el que han participado 120 alumnos y alumnas de 8 centros de la comarca. Y de nuevo nuestro alumnado ha sido premiado: esta vez con nada menos que con cuatro galardones, entre los que se encuentra el segundo premio.

La entrega de premios tuvo lugar a la hora del recreo en el patio, y acudieron las representantes de Convega, el concejal de Educación, la concejala de Igualdad, además de nuestra directora. Todas las personas presentes reconocieron la calidad de los trabajos presentados en esta edición por nuestro alumnado, agradecieron la implicación en el concurso desde sus inicios, y nos animaron a seguir participando en las siguientes ediciones.

La participación en el concurso se organiza desde la Coordinación de Igualdad y Convivencia y este curso todos los trabajos presentados los han realizado en la asignatura de Geografía e Historia con el profesor José Lajara. Se presentaron un total de 11 obras.

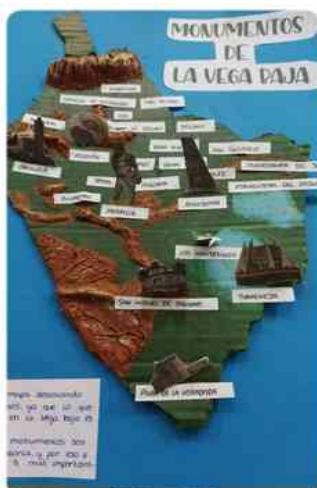
Las alumnas ganadoras del concurso nos cuentan cómo lo han vivido:

"Cuando el profesor me dijo que obtuve el segundo premio no lo podía creer, pero después de eso me sentí muy feliz. Mi familia estaba muy feliz y sobre todo estaban orgullosos de mí, y espero estar siempre así". **Sara Ajmoula.**
2.ºESO A

"Es un honor para mí haber obtenido un premio tras el proyecto de la Vega Baja del Segura del Segura. He aprendido mucho sobre su fauna gracias al proyecto. Me ha encantado participar en el concurso, muchas gracias por todo". **Cinthia Isabel Hernández Gómez.**
2ºESO E

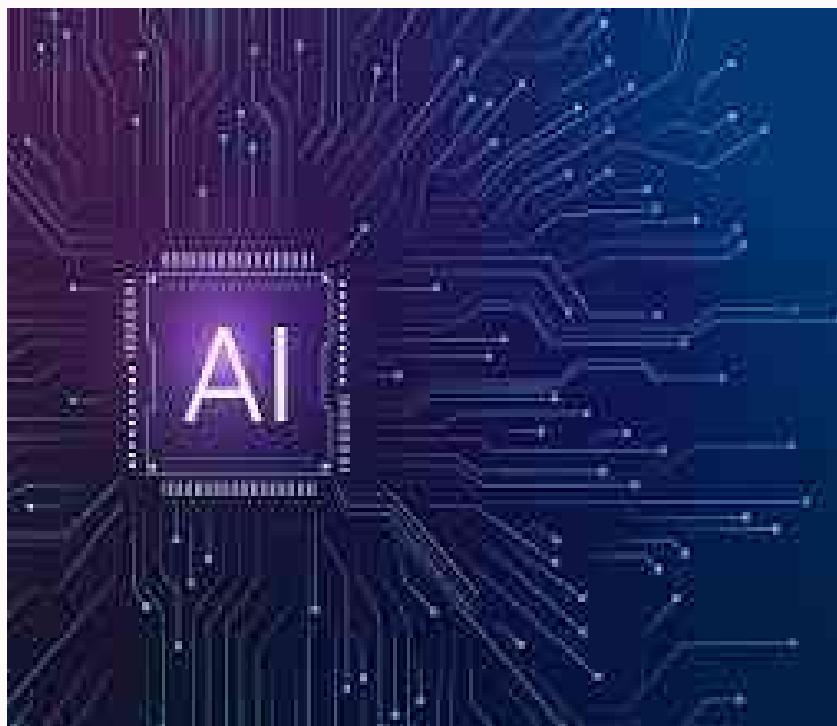
"Haber ganado un premio es muy importante ya que nunca me había pasado. Además, he realizado este mapa cosiendo, cosa que nunca había hecho, y me hace mucha ilusión que se me reconozca por mi trabajo y mi esfuerzo. Aunque no he tenido el primer puesto, estoy tan feliz como si lo hubiera ganado". **Daniela Martínez Fraile.**
2.ºESO E

"Para mí, haber ganado este premio es algo muy importante, ya que no es solo un simple trabajo escolar que he presentado al profesor, sino que mi trabajo ha sido presentado a una comarca. El proceso de realización de este trabajo ha sido muy elaborado y me ha llevado mucho tiempo. Estoy muy orgullosa con mi resultado y agradezco el reconocimiento por mi esfuerzo". **Sofía Coria Navas.**
2.ºESO C

Todas las obras participantes han estado expuestas en el hall del IES Thiar y también las podéis contemplar en este artículo.

Inteligencia Artificial

por lo tanto, es potencialmente relevante para cualquier ámbito de actividades intelectuales humanas. En este sentido, es un campo genuinamente universal.

En 1950 Turing consolidó el campo muy disperso de la inteligencia artificial con su artículo Computing Machinery and Intelligence, en el que propuso una prueba concreta para determinar si una máquina era inteligente o no, su famosa Prueba de Turing por lo que se le considera el padre de la inteligencia. Años después Turing se convirtió en el adalid que quienes defendían la posibilidad de emular el pensamiento humano a través de la computación y fue coautor del primer programa para jugar ajedrez.

En 1951 William Shockley inventa el transistor de unión. El invento hizo posible una nueva generación de computadoras mucho más rápidas y pequeñas.

En 1952, Arthur Samuel creó un software capaz de aprender a jugar al ajedrez de forma autónoma.

En 1956 se dio el término "inteligencia artificial" en Dartmouth durante una conferencia convocada por John McCarthy, a la cual asistieron, entre otros, Minsky, Newell y Simon. En esta conferencia se hicieron previsiones triunfalistas a diez años que jamás se cumplieron, lo que provocó el abandono casi total de las investigaciones durante quince años.

La inteligencia artificial es una tecnología tan amplia y revolucionaria que es difícil dar una definición precisa. Puede considerarse una rama del campo de la informática, cuyo objetivo es crear máquinas capaces de realizar tareas que tradicionalmente requerían inteligencia humana.

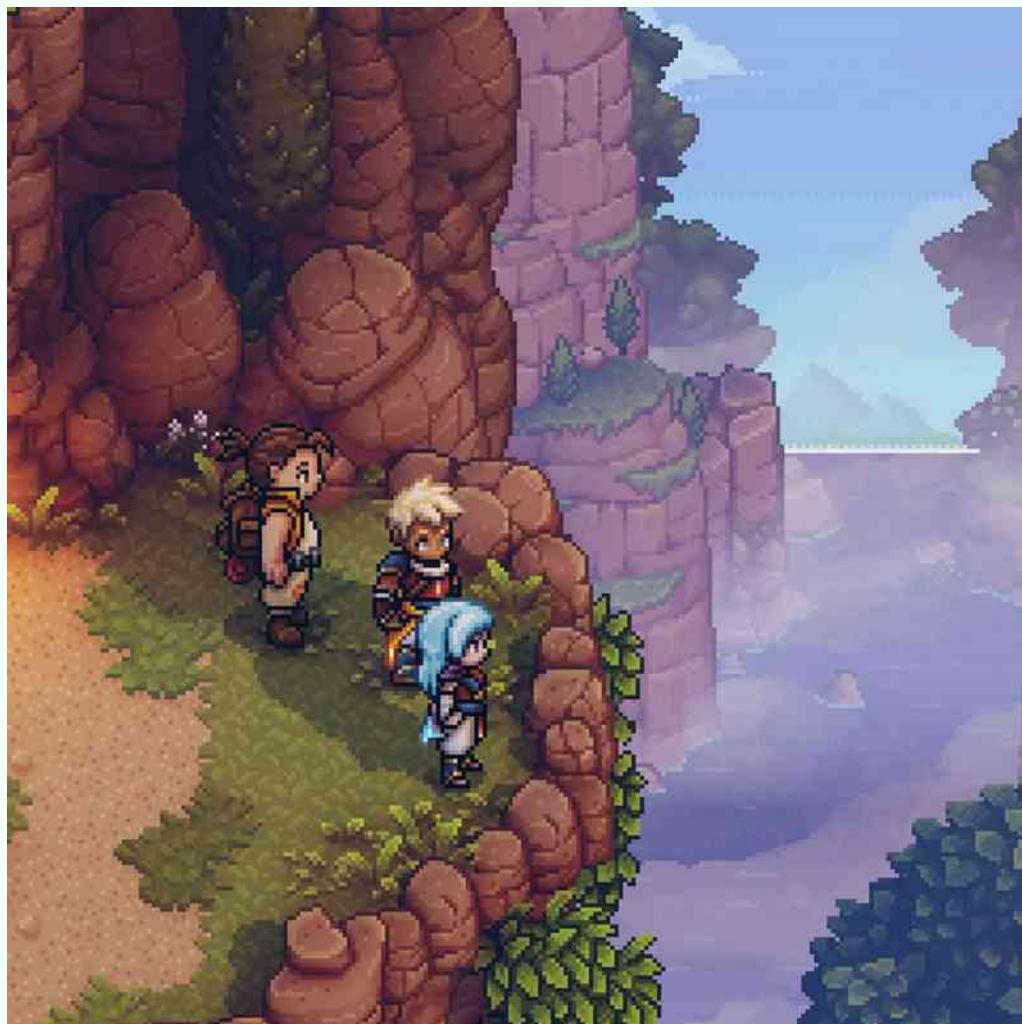
En la actualidad, la inteligencia artificial abarca una gran variedad de subcampos. Éstos van desde áreas de propósito general, aprendizaje y percepción, a otras más específicas como el Reconocimiento de voz, el juego de ajedrez, la demostración de teoremas matemáticos, la escritura de poesí y el diagnóstico de enfermedades. La inteligencia artificial sintetiza y automatiza tareas que en principio son intelectuales y

Sea of Stars

Sea of Stars is an indie role-playing video game released in 2023 for Windows, Nintendo Switch, PlayStation 4, x box and other platforms. It follows two heroes named Valere and Zale, who use the power of the sun and moon to fight an alchemist.

The game has elements of puzzle solving and turn-based combat, and players can control up to six characters. The story takes place in the same universe as Mesa Island and has influences from games such as Chrono Trigger and RPG Super Mario.

What makes this game stand out is that it has a simple but fun plot, with a fast and constant story pace that keeps us glued to the story.

This game shows that without being a triple A development, jewels can appear that will mark the history of video games.

Kilian Masegosa. 2º GM.

ESPORTS

Esports, or electronic sports, are competitive video game tournaments where professional players or teams compete. These events cover a variety of game genres, including shooters, strategy games, and sports simulations. Success in esports requires high-level skills, strategic thinking, and teamwork.

Esports have grown rapidly, attracting large online and offline audiences. Major tournaments, like those for League of Legends and Counter-Strike: Global Offensive, can draw millions of viewers. Streaming platforms like Twitch have played a significant role in popularizing esports, allowing fans to follow their favorite players in real-time.

SPANISH TEAMS

G2 Esports:

Games: Competes in a variety of games, including "League of Legends," "Valorant," and "Counter-Strike: Global Offensive."

Notable Achievements: Known for its success in multiple esports titles, G2 Esports is a powerhouse with a strong international presence.

Team Heretics:

Games: Fields teams in games such as "Call of Duty," "Fortnite," and "Rainbow Six Siege."

Notable Achievements: Team Heretics has gained recognition for its performance in multiple esports and is a prominent name in the Spanish scene.

Vodafone Giants:

Games: Participates in "League of Legends," "Counter-Strike: Global Offensive," and more.

Notable Achievements: Vodafone Giants is a longstanding organization with a rich history in Spanish and international esports.

MAD Lions Koi :

Games: Competes in "League of Legends" and other esports titles.

Notable Achievements: MAD Lions is known for its success in "League of Legends" and has expanded its presence in various esports.

TORNEIG DE SIMILO MITOS

Desde el departament de llatí i grec vos convideu a participar en el torneig del joc de taula de mitologia SIMILO MITOS.

The poster features a large illustration of a Greek or Roman figure with a long white beard and a golden crown, looking intensely at another character with dark skin and green hair. Below them is the text "ENCONTRA A PERSONAJE SECRETO". The title "TORNEO DE SIMILO MITOS" is prominently displayed in the center. In the top left corner, there's a small illustration of a figure standing on a rock. The background is light blue with abstract shapes and three blue circles in the top right corner. At the bottom left is a QR code with a small bird icon, and next to it is the text "Escanea el código QR para conocer las reglas". At the bottom right, there's a blue speech bubble containing the text "Si quieres apuntarte en el torneo busca a Amaya o a Marisa" with a small illustration of two people holding books.

**TORNEO
DE SIMILO MITOS**

ENCONTRA A PERSONAJE SECRETO!

Si quieres apuntarte en el torneo busca a Amaya o a Marisa

Escanea el código QR para conocer las reglas

VIAJE A SIERRA NEVADA

El pasado 31 de enero llegamos a Granada por la mañana, visitamos el centro de la ciudad, la catedral, la Alcaicería, Plaza Nueva y Paseo de los Tristes, donde comimos y pudimos ver la

Alhambra desde allí. Después continuamos el viaje a Sierra Nevada, llegamos al alojamiento, allí mismo, nos repartieron el material de esquí. Vimos el atardecer y nos echamos fotos, bajamos a dar un paseo por Pradollano, en el autobús de línea. Después de la cena, jugamos en la sala de billar a juegos de mesa.

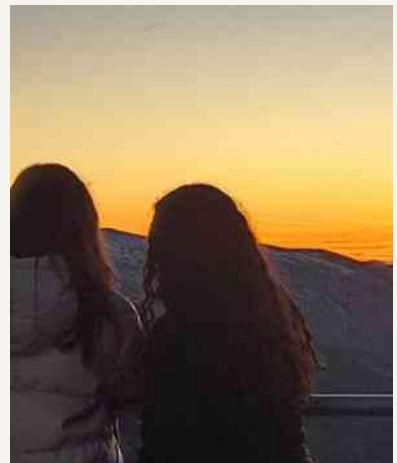
A las 8h desayunamos y fuimos a nuestra primera clase con los monitores. Nos enseñaron a desplazarnos con los esquíes, a realizar la cuña para frenar, y nos divertimos con las caídas.

Comimos a las 14:30 h y disfrutamos de un tiempo libre en la nieve, esquiando, haciendo fotos, tirándonos bolas, etc. Regresamos en telecabina a Pradollano y luego al hotel en el telesilla, disfrutando de las vistas. Descansamos un rato, subimos a la sala de billar y jugamos a la Wii con alumnos de otros institutos. Cenamos y después sorprendimos a Mara con un baile, organizado por todos.

El segundo día, hicimos el mismo recorrido, en telesilla y telecabina para llegar a las pistas, allí nos esperaban los monitores para la segunda clase.

Nos subimos en la alfombra y luego en el telesilla para tirarnos varias veces por las pistas de principiantes. Mientras bajábamos, yo me caí varias veces, en una de las caídas atropellé al monitor, fue muy divertido. Por la tarde, entregamos el material en el hotel y vuelta a casa.

Gracias a este viaje nos llevamos mejor entre nosotros, ya que vivimos experiencias inolvidables durante dos días. Ojalá se repita otros años para que otros alumnos y alumnas puedan disfrutar de estas experiencias.

YOUSRA EL KHARRAZ 4ºD

Collage amb marcapàgines.
Tècniques d'Expressió Gràfico-Plàstiques.
2ⁿ Batxillerat.

Pilar de la Horadada / Alacant / Comunitat Valenciana
portal.edu.gva.es/iesthiar